

Technická univerzita v Liberci

FAKULTA PŘÍRODOVĚDNÁ -HUMANITNÍ A PEDAGOGICKÁ

Katedra: Katedra sociálních studií a speciální pedagogiky

Studijní program: Sociální práce

Studijní obor: Sociální pracovník

OPATROVNICTVÍ ŠKOLNÍ VE VEŘEJNÉ CUSTODY - PUBLIC ISSUE

Bakalářská práce: 11-FP-KSS-3007

Autor:

Zde ka Dvořáková

Podpis:

Vedoucí práce: Mgr. Matěj Bulant PhD.

Konzultant:

Počet

stran	graf	obrázk	tabulek	pramen	příloh
56	26		21	15	1

V Liberci dne: 27. 4. 2012

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI
Fakulta přírodovědně-humanitní a pedagogická
Akademický rok: 2010/2011

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE
(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Zdeňka DVOŘÁKOVÁ**
Osobní číslo: **P09000010**
Studijní program: **B7508 Sociální práce**
Studijní obor: **Sociální pracovník**
Název tématu: **Opatrovnictví - věc veřejná**
Zadávací katedra: **Katedra sociálních studií a speciální pedagogiky**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cíl: Porovnání výkonu činnosti veřejného opatrovníka a opatrovníka- osoby blízké
Požadavky: Formulace teoretických východisek, příprava průzkumu, sběr dat, interpretace
a vyhodnocení dat, formulace závěrů
Metody: Dotazník

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy:

Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

EDESBERGER L. a kol. Defektologický slovník. 2. vydání Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1978 ISBN 14-804-78.

KALINA K. Jak žít s psychózou 1. vydání. Praha: Avicenum, 1987 ISBN 08-080-87.

MATOUŠEK O. a kol. Základy sociální práce. 1. vydání Praha: Portál, 2001 ISBN 80-7178-473-7.

PRAŠKO J. a kol. Poruchy osobnosti. 2. vydání Praha: Portál, 2009 ISBN 978-80-7367-558-5.

ŠVINGALOVÁ D., PEŠATOVÁ I. Metodika tvorby odborných prací. 2. vydání. Liberec: TU v Liberci, 2006. ISBN 80-7372-104-X.

VÁGNEROVÁ M. Psychopatologie pro pomáhající profese. 4. vydání. Praha: Portál, 2008 ISBN 978-80-7367-414-4

Vedoucí bakalářské práce:

Mgr. Matěj Bulant, Ph.D.

Katedra sociálních studií a speciální pedagogiky

Datum zadání bakalářské práce: 1. dubna 2011

Termín odevzdání bakalářské práce: 27. dubna 2012

doc. RNDr. Miroslav Brzezina, CSc.

děkan

L.S.

doc. PaedDr. PhDr. Ilona Pešatová, Ph.D.

vedoucí katedry

dne 22-04-2011

estné prohlá-ení

Název práce: Opatrovnictví ó v c ve ejná
Jméno a p íjmení Zde ka Dvo áková
autora:
Osobní íslo: P09000010

Byla jsem seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, právech souvisejících s právem autorským a o změnách v něm, kterých zákon (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zejména § 60 zákona, dle kterého je autorské dílo.

Prohláším, že má bakalářská práce je ve smyslu autorského zákona výhradně mým autorským dílem.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si v domě povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, ať do jejich skutečné výše.

Bakalářskou práci jsem vypracoval/a samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím bakalářské práce.

Prohláším, že jsem do informačního systému STAG vložil/a elektronickou verzi mé bakalářské práce, která je identická s tištěnou verzí předkládanou k obhajobě a uvedl/a jsem všechny systémem požadované informace pravdivě.

V Liberci dne: 27. 4. 2012

Zde ka Dvo áková

Podkování:

Chtěla bych podkovat především vedoucímu bakalářské práce panu Mgr. Bulantovi PhD. za jeho odborné vedení, včasně připomínky, cenné rady, shovívavost a pomoc při tvorbě bakalářské práce. Zároveň chci podkovat vřelými přáteli, se kterými jsem se při bakalářském studiu setkala, dále kolegyním ze zaměření paní Mgr. Horejové a paní Starostové DiS. za stálou psychickou podporu a v neposlední řadě synovi Liborovi, který věřil, že to dokážu.

Název bakalářské práce: Opatrovnictví v České republice

Název bakalářské práce: Custody of public issue

Jméno a příjmení autora: Zdeňka Dvořáková

Akademický rok odevzdání bakalářské práce: 2011/2012

Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Matěj Bulant PhD.

Anotace:

Bakalářská práce se zabývá problematikou opatrovnictví v České republice. Cílem bakalářské práce je charakterizovat veřejné opatrovnictví a opatrovnictví osobou blízkou, popsat okolnosti jeho vzniku a také porovnání obou druhů opatrovnictví.

Práci tvoří dvě hlavní části. Část teoretická, která pomocí odborných zdrojů a vlastní praxe popisuje samotný pojem opatrovnictví a hlavní příčiny, kdy dochází k omezení nebo zbavení způsobilosti k právním úkonům.

Praktická část je zaměřena na postoje opatrovanců, kteří mají zkušenost s veřejnými opatrovníky i s opatrovníky tzv. osobou blízkou. Prostřednictvím nestandardizovaného dotazníku zjistíme, na které aspekty výkonu institutu opatrovnictví. Dotazníkové šetření se zúčastnilo celkem 100 respondentů a respondentek, kteří se léčí v Psychiatrické léčebně v Bohnicích a mají soudem určeného opatrovníka.

Bakalářská práce přinesla řadu zajímavých poznatků nejen na základě vyhodnocení dotazníkového šetření, ale i na základě přímých interakcí s opatrovanci v psychiatrické léčebně.

Za nejvýznamnější přínos práce, vzhledem k řešené problematice, lze považovat seznámení veřejnosti s nedostatečnou legislativou a neexistujícím metodickým pokynem pro výkon institutu opatrovníka.

Klíčová slova: opatrovnictví, příčiny, formy, opatrovník, opatrovanec, legislativa

The title of the bachelor thesis: Custody of public issue

Author's name: Zdeňka Dvořáková

Academic year of handing in of the thesis: 2011/2012

Consultant of the bachelor thesis: Mgr. Matěj Bulant PhD.

Annotation:

With the purpose of the definition of the appointed guardianship by the court and the guardianship performed by the next of kin, the description of the circumstances of their occurrence and the comparison of both these forms of guardianship, the present dissertation addresses the broad topic of the guardianship in the Czech Republic.

The thesis is divided into two chapters. The theoretical part provides the specification of the concept of the guardianship and declares the main causes leading to the limited legal capacity or to the legal incapacity, while applying both the professional sources and my own work experience. The practical part is concerned with the inmates' attitudes, who have experienced the care of both the appointed guardianship and the next of kin guardianship. Some of the guardianship execution aspects are determined by means of nonstandard questionnaire. In total, one hundred respondents, who are treated in the Psychiatric Hospital Bohnice and have a guardian appointed by the court, have been involved in the questionnaire scrutiny.

The thesis introduces a number of interesting information acquired not only by the questionnaires' evaluation but also by the direct interaction with the inmates in the psychiatric hospital.

In consideration of the issues concerned, the greatest contribution of the dissertation is to be found in disclosing the fact of the insufficient legislation and non-existing guidance notes for the guardianship execution to the public.

Key Words:

curatorship, causes, forms, curator, person under curatorship, legislation

Obsah

1. ÚVOD.....	8
2. TEORETICKÁ ČÁST.....	9
2.1. Opatrovnictví.....	9
2.2. Vybrané duševní poruchy.....	9
2.2.1. Mentální retardace (postižení).....	10
Shledání těžké mentální retardace.....	12
Hluboká mentální retardace	12
2.2.2. Schizofrenie.....	12
2.2.3. Paranoidní schizofrenie.....	13
2.2.4. Alzheimerova choroba.....	14
2.2.5. Závislost na psychoaktivních látkách a alkoholu	14
2.2.6. Život s psychózou	14
2.3. Řízení o způsobilosti k právním úkonům.....	15
2.3.1. Podnět k zahájení řízení o způsobilosti k právním.....	15
úkonům.....	15
2.3.2. Návrh na zahájení řízení o způsobilosti k právním úkonům.....	16
2.3.4. Zahájení řízení o způsobilosti k právním úkonům.....	16
2.3.5. Určení opatrovníka pro řízení	17
2.3.6. Znalecký posudek.....	17
2.3.7. Prozetí poměru ze sociálního hlediska	18
2.3.8. Soudní řízení.....	18
2.3.9. Rozhodnutí soudu.....	19
2.3.10. Doručení rozsudku.....	19
2.3.11. Odvolání proti rozhodnutí soudu.....	19
2.3.12. Ustanovení opatrovníka a vydání Listiny o ustanovení.....	20
opatrovníka.....	20
2.4. Výkon institutu opatrovnictví osobou blízkou a ve stejném.....	21
opatrovníkem	21
2.4.1. Opatrovník osoba blízká	21
2.4.2. Ve stejném opatrovník.....	22
2.5. Změna opatrovníka.....	24
2.6. Navrácení způsobilosti k právním úkonům.....	25
2.7. Legislativa v České republice a Desatero opatrovníka	25
3. PRAKTICKÁ ČÁST	27
3.1. Hypotézy	27
3.2. Dotazník.....	28
3.3. Vyhodnocení souboru dat.....	30
3.4. Výsledky souboru dat a jejich analýza	31
3.5. Závěrečné zhodnocení.....	51
4. ZÁVĚR.....	53
5. SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	55
6. PŘÍLOHY	56
1. Dotazník.....	56

1. ÚVOD

Jsem zaměstnaná jako vešná opatrovnice na Úřadu městské části Praha 6. Náplň mojí práce je péče o osoby, kteří byli omezeni nebo zcela zbaveni způsobilosti k právním úkonům. Denně mám životní situace opatrovanců, kteří nejsou, z objektivních důvodů, schopni postarat se sami o sebe. Při výkonu institutu opatrovnictví zažívám situace, které bych v jiném povolání nezažila. Jednám s opatrovanci, kteří přijdou do mojí kanceláře na úřadu a někdy jsou v akutním ataku psychické nemoci. V tihou je, za asistence Policie České republiky, musím nechat odvézt Rychlou záchrannou službou do Psychiatrické léčebny v Bohnicích. Hospodám s financemi těch, kteří mají priznaný invalidní nebo starobní důchod. Pro ty, co jsou invalidizováni, ale nemají zákonný nárok na výplatu dávky, zajímá dávky hmotné nouze. Těm, co jsou ještě schopni žít v proženém prostředí, sháním asistenční službu, fládám o dávky státní sociální podpory. Uzavírám za opatrovance smlouvy. Kdyfl potebuji právní pomoc, obracím se na Obvodní soud ó opatrovnické oddělení nebo konzultuji s právníky právního odboru našeho úřadu.

Také se setkávám s prací opatrovníků z ad osob blízkých. V tihina z nich má malé právní povdomí, a tak někdy zaměstnají výkon opatrovnictví za možnost o vém rozhodovat. Jsou i případy, kdy docházelo k neoprávněné manipulaci s majetkem. Víím o tom z praxe, protofl jsem prizvaná k soudnímu řízení jako kolizní opatrovník, kdyfl opatrovník ó osoba blízká, fládá o schválení právního úkonu. Mám tedy osobní zkušenost s obma způsoby opatrovnictví. V této bakalářské práci chci porovnat výkon innosti vešného opatrovníka s výkonem opatrovnictví tzv. osoby blízké.

Bhem praxe jsem se setkala s mnoha nejasnostmi týkajícími se opatrovnictví. Touto prací chci také upozornit na skutečnost, fl chybí jasná a obsáhlá legislativa a také metodika pro výkon institutu opatrovnictví. Proto se často problémy eí improvizovaně, někdy na hraně zákona.

Vzhledem k tomu, fl k opatrovnictví osob omezených nebo zbavených způsobilosti k právním úkonům existuje poměrně málo literatury, vycházím z platných zákonů, z literatury zabývající se sociální prací a také z osobních zkušeností, které jsem získala z vlastní praxe.

2. TEORETICKÁ ČÁST

2.1. Opatrovnictví

V České republice je omezeno nebo zbaveno způsobilosti k právním úkonům mnoho lidí. Neexistuje však žádná statistika o jejich počtu ani o celkových počtech českých občanů, kteří jsou zbaveni nebo omezeni ve způsobilosti k právním úkonům. Teprve nedávno poskytlo ministerstvo spravedlnosti podrobnější údaje ohledně řízení o zbavení způsobilosti k právním úkonům z let 2002 až 2006. Chybí však rozdělení například podle věku a diagnózy osob. Podle České televize bylo v roce 2011 zbaveno způsobilosti k právním úkonům 26.000 osob a omezeno ve způsobilosti k právním úkonům 5.700 osob. (Česká televize)

Opatrovnictví a s ním související řízení je ošetřeno v Občanském soudním řádu, v Občanském zákoníku a malým prostorem i v Zákoně o rodině. V podstatě se jedná o právní vztah, který vznikl na základě soudního řízení a vynesení rozsudku, mezi osobou omezenou nebo zcela zbavenou ve způsobilosti k právním úkonům (opatrovancem) a opatrovníkem či osobou blízkou nebo státní institucí: ministerstvem, obcí nebo městskou částí jako veřejným opatrovníkem. Opatrovník je ustanoven soudem a povinen k tomu, aby rozhodoval jménem opatrovance a především hájil jeho zájmy.

Právní mechanismus opatrovnictví v jaké podobě existuje téměř ve všech jurisdikcích svobodná a obecně je přijímán jako ochranný prostředek pro osoby, které jsou považovány za neschopné spravovat své osobní záležitosti v důsledku duševního onemocnění (psychosociálního postižení), mentálního postižení, degenerativního onemocnění nebo těžkého tělesného nebo smyslového postižení. (Opatrovnictví a lidská práva 2007, s. 10)

Dospělá osoba může být zbavena nebo omezena ve způsobilosti k právním úkonům pouze pokud trpí duševní poruchou, tato choroba není jen přechodného rázu a kvůli této poruce není osoba schopna činit právní úkony. (o.s. § 127)

2.2. Vybrané duševní poruchy

Duševní nemoc má výrazným způsobem životní kvalitu. Zmny, které psychické postižení doprovází, komplikují nemocným sociální zvládnutí. V těsnou

nejsou sami schopni e-ít r zné flivotní situace. asto nemají na pr b h du-evní nemoci náhled, a proto nejsou schopni, jifl v prvním ataku nemoci, správn vyhodnotit lé ebný postup. Dal-ím negativním jevem je stigmatizace du-evní nemoci, a tím i ovlivn é chování spole nosti k du-evn nemocným. V praxi se setkávám nej ast ji s osobami, kte í mají diagnózu schizofrenního onemocn ní, mentální postifení nebo se závislými na psychoaktivních látkách a alkoholu.

2.2.1. Mentální retardace (postižení)

Intelligence je v psychologii ozna ována jako rozumová schopnost. Mentální postižení p edstavuje snížení úrovn t chto schopností. Psychologové se neshodují v tom, zda intelligence je jednotná vlastnost, kterou jifl nelze dále analyzovat, i zda se jedná o komplex jednodu-ích schopností.

E. L. Thorndike vystoupil jifl v roce 1903 s názorem, fle intelligence je souhrnem navzájem nezávislých schopností. Rozli-oval t i základní druhy intelligence (Svoboda, 1999, s. 46):

1. *abstraktní inteligenci* (projevující se p i verbálních a symbolických operacích)
2. *mechanickou* (praktickou) *inteligenci* (schopnost operování s p edm ty)
3. *sociální inteligenci* (schopnost komunikovat s lidmi).

Mentální retardace p edstavuje výrazn sníženou úrove intelligence. P i její klasifikaci se v sou asné dob uflívá 10. revize Mezinárodní klasifikace nemocí, zpracovaná Sv tovou zdravotnickou organizací v fienev , která vstoupila v platnost od roku 1992.

Podle této klasifikace se mentální retardace d lí do -esti základních kategorií (TVarcová, 2006, s. 33):

- lehká mentální retardace
- st edn t flká mentální retardace
- t flká mentální retardace
- hluboká mentální retardace
- jiná mentální retardace
- nespecifikovaná mentální retardace

Vágnerová (2008, s. 301) ve své publikaci Psychopatologie pro pomáhající profese uvádí tabulku Stupe mentální retardace podle MKN-10

Kódové číslo	Slovní označení	Pásmo
IQ		
F70	lehká mentální retardace	50 - 70
F71	středně těžká mentální retardace	35 - 49
F72	těžká mentální retardace	20 - 34
F73	hluboká mentální retardace	0 - 19

Lehká mentální retardace

V charakteristice tohoto mentálního postižení dosáhnou v t-inou jedinci schopnost užívat se úeln v každodenním životě, udržovat konverzaci, i když si mluvu osvojují opožděně. V t-ina z nich je schopna (n kdý s dohledem) dosáhnout nezávislosti v osobní péči (tj. hygienické návyky, oblékání, nákupy, konzumace stravy aj.) a v praktických domácích dovednostech, i když je vývoj proti normě mnohem pomalejší. Zásadní potíže se u nich obvykle objevují již při –kolní docházce. Mnozí mají problémy se psaním i tením. Pokud mají d t i to –t stí, fle vyr stají ve spo ádané rodině, mají vhodné sociální zázemí, rodiče výchovu a vzdělání zam ůjí na rozvíjení jejich dovedností a kompenzování nedostatk ů je možné i vyu ení v praktickém oboru. Z praxe známe n kolik takových p ípad ů. V t-inu jedinc ů na horní hranici lehké mentální retardace lze zam stnat práci, která vyžaduje spíše praktické než teoretické schopnosti, v etn ě kvalifikované nebo málo kvalifikované manuální práce. (Márcová, 2006, s. 34). Z praxe víme, fle tito jedinci se obtížn ě p izp sobují normám, kulturním tradicím. Nedokážou samostatn ě –it problémy, vyplývající z b ěného života, jako je získání a udržení si odpovídající zam stnání, zaji-t ní úrovn ě bydlení, jiné finan ní zabezpe ení. Lidé s tímto mentálním postižením jsou snadno ovlivnitelní, tím pádem zneužitelní r znými kriminálními existencemi. Ti je dokážou snadno p esv d it k uzav ení p j ky (finan ní obnos jim poté seberou), nákupy elektroniky na úv r apod. V t-ina takto postižených má soudem ur eného opatrovníka osobu blízkou nebo opatrovníka ve ejného. U osob s lehkým mentálním postižením se mohou individuáln ě a v r zné mí ě projevit p idružené chorobné stavy, jako jsou poruchy chování, dal-í vývojové poruchy, autismus, epilepsie nebo t lesná postižení.

Středně těžká mentální retardace

Podle Vágnerové bývá verbální projev osob s tímto postižením chudý, agramatický a špatně artikulovaný. Uvědomění je limitováno na mechanické podmínky, k zapamatování cizích slov dochází jen v případě opakování. Jejich uvědomování lze přirovnat k myšlení předškolního dítěte, které je těžce nerespektuje pravidla logiky. Jsou schopni osvojit si základní návyky a jednoduché dovednosti, především v oblasti sebeobsluhy. Ve výsledku mohou vykonávat jednoduché pracovní úkony, pokud se u nich nevyžaduje přesnost a rychlost. A to z dlouhodobého hlediska.

Těžká mentální retardace

Lidé s těžkou mentální retardací jsou v dospělosti schopni chápat jen základní souvislosti a vztahy, uvědomují se na úrovni batolete. Omezení je zejména v oblasti učení, naučí se nanejvýš jen několik špatně artikulovaných slovních výrazů, které navíc používají nepřesně, resp. generalizovaně. Někdy nemluví vůbec. Jejich uvědomění je značně limitováno a vyžaduje dlouhodobé úsilí, i když zvládnou pouze základní úkony sebeobsluhy a plnění několika pokynů. Často jde o kombinované postižení, mnozí z nich mají postiženou i motoriku, trpí epilepsií apod. Jsou závislí na péči jiných lidí. (Vágnerová, 2008, s. 302)

Hluboká mentální retardace

Vágnerová uvádí, že ve většině případů jde o kombinované postižení. Poznávací schopnosti se téměř nerozvíjejí. Lidé s hlubokým mentálním postižením jsou schopni maximálně rozeznávat známé a neznámé podněty a reagovat na ně s libostí nebo nelibostí. Nedokážou si vytvořit ani základy učení. Jsou plně závislí na péči jiných lidí. Většinou jsou umístěni do zařízení, kde se poskytuje sociální služba.

2.2.2. Schizofrenie

Název pochází z řeckého schizo = rozštěp a fren = mysl. Nepoužíváme však doslovný překlad, protože se jedná o rozpad osobnosti. Schizofrenie postihuje 1 až 2 % populace a jsou stejně časté u mužů i u žen. Začínají nejčastěji mezi 16. a 35. rokem věku, u žen obvykle o něco později. Podle dnešního stavu znalostí rozdělujeme schizofrenie na typy i základní formy:

- simplexní
- paranoidní
- katatonní
- hebefrenní

Toto rozdělení má jen dočasnou platnost a v dalších atakách může onemocnění probíhat pod jiným obrazem. Navíc nevystihuje probíhovou mnohotvárnost a možné kombinace. Z hlediska probíhových variant může být schizofrenie chronickým procesem nebo probíhat v atakách s narůstajícím nebo stabilním defektem nebo v atakách s částečnou nebo úplnou remisí - dočasně vymizení projevů nemoci. (Antonínková, 2000, s. 21).

Schizofrenie je funkční psychóza, při které je osobnost člověka postavena zpravidla v několika směrech. Bývá porušeno vnímání, volání, myšlení, citový život i jednání. Nemocný ztrácí vztah ke skutečnosti, pozbývá schopnosti rozumového uvažování a jednání. Je těžké navázat kontakt, nemůže se vcítit do jeho osobnosti, nejsme schopni předvídat reakce a jednání nemocného. (Edelsberger aj., 1978, s. 342).

Po obsahové stránce bývá pro schizofrenii charakteristická přítomnost bludů. Z poruch vnímání se nejčastěji vyskytují sluchové halucinace slovesné, -omy, hlasy komentující chování pacienta nebo hlasy komunikující mezi sebou.

2.2.3. Paranoidní schizofrenie

Podle Pražského je hlavním rysem celoživotní nedůvěra vůči jiným lidem. Patří mezi klinické formy schizofrenního onemocnění. Je to její nejčastější forma. Projevují se bludy a sluchová halucinace. Nemocní bývají často, pod vlivem psychotických proflků, podráždění. V chování se může objevit agresivita, zaměření proti domnělým nepřítelům. Časté jsou intrapsychické halucinace, tzn. odnímání i vkládání myšlenek, přesvědčení o vlastních telepatických schopnostech. K popisu svých stavů užívají někdy zvláštních samostatně vytvořených slov. Jejich projevů jsou stále absurdnější.

2.2.4. Alzheimerova choroba

Vágnerová tvrdí, že je Alzheimerova choroba nej čast jím typem demence a představuje 50 ó 70 % všech demencí. Alzheimerova choroba se rozvíjí pozvolna a plynule. Afl po určité době si okolí uv domí, že se nemocný zm nil. Celková porucha pam ti vede ke ztrát orientace v ase i prostoru. Nemocní se neorientují ani ve známém prostředí, nev dí, zda je ráno nebo noc. Nemocný není schopen na tyto problémy adekvátn reagovat, proto že postupn ztrácí schopnost logicky uvařovat. (Vágnerová, 2008, s. 273)

šNemocní postupn p estávají dodrřovat společenská pravidla a ohledy. Vzhledem k tomu, že nejsou dostate n soudní, neuv domují si nevhodnost svého chování. Nakonec v rámci celkového úpadku ztrácí zájem o v-e, p estávají o sebe dbát, nejsou schopni ovládat ani vym ování, stávají se inkontinentními. (Vágnerová, 2008, s. 274)

2.2.5. Závislost na psychoaktivních látkách a alkoholu

šAbúzus (naduřívání) je nadm rné pořívání psychotropních nebo toxických látek, jako je alkohol, káva, tabák, léky, nap . na spaní aj. nebo také jejich uřívání v nevhodnou dobu. (Hartl, 2009, s. 15). Podle Vágnerové lze syndrom závislosti definovat jako soubor psychických, emo ních, kognitivních i behaviorálních a somatických zm n, které se vytvo í jako d sledek opakovaného uřívání psychoaktivní látky. Závislost m fme také chápat jako určitý řivotní styl, jehoř hlavním smyslem je orientace na tyto látky a alkohol. Bez ohledu na aktuální ř st skupiny závislé na nealkoholových drogách, je po et alkoholik , tedy lidí závislých na alkoholu, stále vyří.

2.2.6. řivot s psychózou

S diagnózou psychózy, zejména schizofrenie, se často spojuje obava z osudového pr b hu a trvalého psychického i sociálního úpadku pacienta. Tato představa nikdy nebyla zcela pravdivá, proto že i v dobách, kdy psychiatrické lé ení v dneřním smyslu prakticky neexistovalo, m la více než t etina pacient nad ji na vylé ení bu úplné nebo s určitým handicapem, s nímř bylo možné se vyrovnat.

Moderní psychiatrické terapie, komplexní léčení léky a jinými biologickými terapiemi, psychoterapií a socioterapií, zvýšily naději možnosti překonat nepříznivé vlivy nemoci více než dvojnásobně. I dnes ovšem zůstává psychóza vážnou duševní nemocí, kterou je třeba brát vážně. Ne tragicky a s podceněním, ale s realistickým přístupem k léčení a k životu. Šco nelze úplně vyléčit, s tím je možné se naučit žít a přecházet tomu, aby nemoc zaplnila celý život. (Kalina, 1987, s. 16)

2.3. řízení o způsobilosti k právním úkonům

Na pracovníky odbor sociální péče, na lékaře, na různé poradny, ale i na soudy se obracejí občané, kteří mají v rodině, mezi svými kamarády nebo v sousedství člověka, který nezvládá hospodařit s finančními prostředky. Uzavírá, pro něj nevýhodné, smlouvy. Hromadí v bytě odpady, které vybírá z kontejnerů, nezvládá osobní hygienu. S takovým člověkem bývá složitá komunikace, někdy se může i sebepoškodit nebo ohrožovat svoje okolí. Rodina nebo kamarádi mají obavu, aby si dotyčný ještě více neublížil nebo se nedostal do dluhů, které by vedly až k exekucím. V takových případech je vhodné využít možnosti a podat návrh (podnět) k prozkoumání způsobilosti k právním úkonům k příslušnému Obvodnímu nebo Okresnímu soudu. Důvod, pro který je zahájeno řízení o způsobilosti k právním úkonům je ten, že osoba trpí duševní poruchou, která není přechodného rázu a pro kterou není osoba schopna sama zajišťovat své záležitosti. Tedy činit právní úkony.

2.3.1. Podnět k zahájení řízení o prozkoumání způsobilosti k právním úkonům

Podnět k zahájení řízení o prozkoumání způsobilosti k právním úkonům podává v tuzemsku zdravotnické zařízení o psychiatrická léčebna, kde je osoba, které se prozkoumání způsobilosti k právním úkonům týká, hospitalizována. Podnět se podává na obvodní případně okresní soud v místě, kde sídlí zdravotnické zařízení. Zde trvalý pobyt pacienta nehraje žádnou roli. Soud, který podnět obdrží zkoumá, zda obsahuje důvody k zahájení řízení. Pokud je podnět důvodný, vydá soud usnesení o zahájení řízení. Usnesení je doručeno do vlastních rukou vězňům řízení. V tomto případě není ústátníkem řízení právnická osoba (psychiatrická léčebna), která tento

podnět podala. Nemá právo nahlížet do spisu, nemá právo být informována o průběhu řízení, nemůže podat odvolání. Může být však vyslechnuta jako svědek.

2.3.2. Návrh na zahájení řízení o způsobilosti k právním úkonům

Způsobilost být účastníkem řízení má ten, kdo má způsobilost mít práva a povinnosti: jinak jen ten, komu ji zákon přiznává (o.s. ., § 19). Pouze taková osoba může podat k příslušnému soudu návrh na zahájení řízení o způsobilosti k právním úkonům. Navrhovatelem v tomto případě bývá zpravidla člen rodiny, někdo z okruhu blízkých přátel nebo sousedi osoby, které se návrh týká. Navrhovatelem může být i město, městská část nebo obec, která jífl tíflivou sociální situaci obana svého regionu zná a e-í. Z návrhu na zahájení řízení o způsobilosti k právním úkonům musí být patrné, kdo je navrhovatelem a koho se návrh týká. Návrh by měl také obsahovat popis událostí a skutečností, které navrhovatele vedly k podání. K urychlení celého řízení je vhodné uvést kontakt na ošetující lékaře. Pokud má navrhovatel k dispozici lékařskou zprávu od ošetujícího lékaře, případně ambulantního psychiatra je vhodné přiložit ji k návrhu. Soud si lékařskou zprávu může dodat i , jako součást návrhu, vyřádat. Především jako ochranu před únikovými návrhy. V usnesení, v němfl se navrhovatel vyzývá k předložení lékařského vyšetření musí být stanovena lhůta k jejímu předložení, kterou lze prodloužit. Musí zde být uvedeno poučení o následcích nepředložení tohoto lékařského vyšetření, tj., že řízení bude zastaveno i nepředložení požadovaného ve lhůt (o.s. . § 186). Při podání návrhu na zahájení řízení o způsobilosti k právním úkonům je rozhodující pobyt osoby, které se podání týká. Návrh musí být podán na místní příslušný soud.

2.3.4. Zahájení řízení o způsobilosti k právním úkonům

V případě , že návrh (podnět) obsahuje všechny podstatné náležitosti, může místní příslušný soud zahájit řízení o způsobilosti k právním úkonům. Opatrovnické řízení je samosoudcovskou agendou. (o.s. ., § 36) Na počátku řízení si soud zajistí dlekazní prostedky (o.s. ., §125 - §131). V každém případě soudn znalecký posudek z oboru psychiatrie. Dále požádá městskou část, město nebo obec o sociální situaci v místě bydliště osoby, které se řízení o prozkoumání způsobilosti k právním úkonům týká. Soud může také říádat i jiné dlekazní prostedky např. smlouvy, lékařské zprávy, soudn znalecký posudek z oboru psychologie, případně jiné materiály.

2.3.5. Určení opatrovníka pro řízení

Soud vyzve písemně posuzovanou osobu, aby si zvolila osobu jako opatrovníka pro řízení, jinak mu bude opatrovník pro řízení ustanoven písemným soudem. (o.s. ., § 187) Opatrovník pro řízení je soudem vybrán z řady advokátů. Zastupuje posuzovanou osobu a je povinen jednat v jejím zájmu. Z praxe je zřejmé, že se ve většině případů posuzovaná osoba rozhodne pro opatrovníka pro řízení, který mu ustanoví soud. Hlavním důvodem zřejmě bude skutečnost, že advokátovi, kterého soud určil jako opatrovníka pro řízení, náleží odměna na náklady státu. Je vhodné, aby se opatrovník pro řízení setkal s posuzovanou osobou ještě před termínem na řízeného soudního jednání o prozkoumání způsobilosti k právním úkonům. Nejlépe v proloženém prostředí posuzovaného. Jen tak si může na posuzovaného vytvořit vlastní názor. Také by se nemělo nechat ovlivnit soudní znaleckým posudkem z oboru psychiatrie, který mu písemně soud dá k dispozici.

2.3.6. Znalecký posudek

Znalecký posudek je další důkazní prostředek soudu. (o.s. ., § 127) Písemně soud, potažmo soudce, vybere lékaře, který je soudem ustanovený jako znalec v oboru psychiatrie. Lékař pracuje se zdravotními zprávami posuzovaného, které má k dispozici. Rozhodující pro znalecký posudek je vyšetření posuzovaného. Kontakt lékaře by měl probíhat v proloženém prostředí posuzovaného. Na základě komunikace s posuzovaným vypracuje celkovou anamnézu a vhodně zvolenými otázkami, které jsou jasně formulovány, dospěje k diagnóze posuzovaného. Na základě tohoto vyšetření vypracuje pro potřeby písemného soudu znalecký posudek. V nichž případech se může stát, že posuzovaný odmítá se znalcem spolupracovat. Není doma v určenou hodinu, v případě doma je, ale neotvírá, nedostavuje se na pozvání ke znalci do ordinace apod.. Potom je znalec oprávněn podat na písemně soud návrh na nucenou hospitalizaci posuzovaného. A soud může tuto nucenou hospitalizaci nařídít. Pobyt posuzovaného v psychiatrické léčebně může trvat maximálně šest týdnů. (o.s. ., § 187) Soud může na základě doporučení znaleckého posudku upustit od doručování písemností posuzovanému.

2.3.7. Prošetření poměrů ze sociálního hlediska

Příslušný soud vyzve k prošetření poměrů orgány státní správy nebo samosprávy. Sociální prošetření provádí sociální pracovnice sociálního odboru. Ta by se měla zaměřit především na schopnost sebeobsluhy posuzovaného. Také na to, jakým způsobem zvládá hospodaření s finančními prostředky. Zda je schopen zajistit chod domácnosti, včetně úhrady nájmu a služeb s tím spojených. Zda dokáže sám nakupovat, docházet k lékaři na pravidelné kontroly, vyvízet úřední záležitosti. Je důležité zjistit, na jaké úrovni jsou vztahy v rodině. Zmapovat majetkové poměry, výši případných pohledávek apod. Z praxe je zřejmé, že sociální prošetření u posuzovaného provádí sociální pracovnice, které mají, v souladu se zákonem o sociálních službách, patřičné vzdělání a jsou schopny vypracovat podrobnou a objektivní zprávu, která je neodkladně podána příslušnému soudu. (zákon č. 108/2006)

2.3.8. Soudní řízení

K řízení v prvním stupni je příslušný obvodní nebo okresní soud, v jehož obvodu má posuzovaný bydliště. (o.s. s., § 9, § 88) Po shromáždění důkazních prostředků naříká soud řízení. V průběhu soudního řízení je jako další důkazní prostředek proveden výslech posuzovaného (o.s. s. § 187). Ten je veden tak, aby posuzovaný porozuměl kladeným otázkám. Někdy soud od jeho výslechu upouští. Především v situaci, kdyby výslech mohl zhoršit zdravotní stav posuzovaného. Při soudním řízení je přítomen i opatrovník pro řízení. Soud mu dá možnost klást otázky všem vyslychaným svědkům. V další části soudního řízení je vyslechnut soudní znalec z oboru psychiatrie. Soud má tak možnost srovnání závěrů znalce s neverbálním a verbálním projevem posuzovaného. Dále jsou vyslechnuti případní svědci. Těmi bývají obvykle rodinní příslušníci a osoby blízké. Také osoba, která podala návrh na prozkoumání způsobilosti k právním úkonům, případně další navržené osoby. Po ukončení důkazního řízení formou výslechu posuzovaného, znalce a dalších svědků, přeruší soud řízení a vyufije krátké přestávky k rozhodnutí. V řízení o způsobilosti k právním úkonům se rozhoduje rozsudkem.

2.3.9. Rozhodnutí soudu

Rozsudkem je posuzovaná osoba zbavena zp sobilosti k právním úkon m. Dosp lá osoba m fle být zbavena zp sobilosti k právním úkon m pouze pokud jsou spln ny tyto podmínky: osoba trpí du-evní poruchou a tato choroba není jen p echodného rázu a kv li této du-evní poru-e není schopna inít právní úkony. V praxi to znamená, fle v-e za opatrovance vy izuje opatrovník. U tohoto rozhodnutí je výklad jednozna ný. Takový opatrovanec nemá volební právo a nesmí uzav ít s atek.

Dal-í mořnost rozhodnutí je, fle posuzovaná osoba je rozsudkem omezena ve zp sobilosti k právním úkon m. (o.z., § 27) Zp sob, jakým soud vymezil rozsah omezení zp sobilosti k právním úkon m opatrovance, p edur uje zp sob, jakým bude soudem vymezen rozsah opatrovnických práv a povinností. Vymezení rozsahu omezení bývá v usnesení soudu negativní. To znamená, fle obsahuje vý et t ch oblastí, kde není osoba oprávn na inít právní úkony samostatn . Z praxe je známo, fle rozsudky, týkající se omezení ve zp sobilosti k právním úkon m, bývají nedostate n formulovány. Nap íklad z nich nejde vyvodit, jak postupovat v p ípad hospitalizace osoby omezené ve zp sobilosti k právním úkon m, v jakém rozsahu a ve kterých situacích je opatrovník oprávn n za takovou osobu jednat.

2.3.10. Doru ení rozsudku

Rozsudek je doru ován v-em ú astník m ízení. Na základ vyjád ení znalce se upou-tí od doru ení posuzovanému v p ípad , fle není schopen pochopit význam tohoto rozhodnutí, p ípadn by mu mohlo jeho doru ení zp sobit zhor-ení zdravotního stavu.

2.3.11. Odvolání proti rozhodnutí soudu

Odvolání je p ípustné (o.s. ., § 202) ve lh t do 15 dn od p evzetí rozsudku. Odvolat se m fle i posuzovaný, kterému nebylo rozhodnutí soudu doru eno. Odvolání se podává prost ednictvím obvodního nebo okresního soudu na M stský soud. Po ukon ení soudního ízení, po vyhlá-ení rozsudku, se mohou ú astníci ízení vzdát práva odvolání do rozsudku p ímo v jednací síni.

2.3.12. Ustanovení opatrovníka a vydání Listiny o ustanovení opatrovníka

Ustanovení opatrovníka je prvním úkolem soudu v opatrovnickém řízení. Vhodná osoba nemusí být soudu známa, a proto splnění úkolu nemusí být vždy bezproblémové. Soud bude nejprve zvažovat možnost ustanovit opatrovníkem příbuzného budoucího opatrovance. (o.z., § 27) V tomto případě by se jednalo o výkon institutu opatrovnictví tzv. osobou blízkou. Pokud by to nebylo možné ani vhodné, a to například s ohledem na pravděpodobnost stětu zájmů v budoucnosti, ustanoví soud opatrovníkem obecnou, případně státní část. Výkon institutu opatrovnictví zajišťuje tzv. veřejný opatrovník. V praxi záleží na individuálním postupu soudu. Někteří soudci se snaží využít všechny možnosti před ustanovením veřejného opatrovníka. Je však objektivně nutné, aby časové období, kdy z právního hlediska není nikdo, kdo by mohl za budoucího opatrovance jednat, bylo co nejkratší. Proto musí soud v řízení o ustanovení opatrovníka postupovat s maximální rychlostí. Usnesení se doručuje v okamžiku ustanovení řízení, resp. procesnímu opatrovníkovi budoucího opatrovance. (o.s. , § 192) Odvolání proti tomuto usnesení je přípustné. (o.s. , § 201) Ve výroku usnesení je třeba uvést komu se opatrovník ustanovuje, kdo je tímto opatrovníkem a rozsah opatrovnických práv a povinností (o.s. , § 192)

Opatrovníkovi je vydána Listina o ustanovení opatrovníka, která obsahuje pověření od opatrovnického soudu k zastupování opatrovance spolu s vymezením práv a povinností opatrovance. Tato listina má však povahu dodatečně legitimující listiny, která není součástí soudního rozhodnutí a její vydání není podmínkou vzniku nebo trvání funkce opatrovníka. Z praxe je známo, že některé opatrovnické soudy Listinu o ustanovení opatrovníka nevydávají.

2.4. Výkon institutu opatrovnictví osobou blízkou a ve ejným opatrovníkem

2.4.1. Opatrovník osoba blízká

Je-li opatrovníkem ustanovována osoba jiná nejl ve ejný opatrovník, je k tomu t eba jejího souhlasu. Poté, co usnesení o ustanovení opatrovníka nabude právní moci, sloflí opatrovník - osoba blízká slib v p ítomnosti soudního tajemníka opatrovnického soudu. (o.s. ., § 180, § 193) Sloflení tohoto slibu je podmínkou vzniku funkce opatrovníka. Poté m fl být opatrovníkovi ó osob blízké vydána Listina o ustanovení opatrovníka.

Jako pozitivní se jeví, fl opatrovník ó osoba blízká je v t-inou rodinný p íslu-ník opatrovance. Tak zná jeho pot eby nejlépe, má k opatrovanci kladný vztah. Nemají problémy v komunikaci, p edpokládá se d v ra opatrovance k opatrovníkovi. Opatrovník ó osoba blízká proto nemusí pracn zji-ovat majetkové pom ry opatrovance, jeho p ípadné pohledávky apod.

Negativní jev je, v p ípad opatrovníka - osoby blízké, skute nost, fl v t-ina t chto opatrovník nemá rozsáhlé právní pov domí, z toho d vodu m fl opomenout zajistit n které pot ebné záleflitosti opatrovance. Pokud si není jistý p í výkonu svojí innosti, m fl pofládat o radu opatrovnický soud, ale také pracovníka, který je pov en výkonem institutu opatrovnictví jako opatrovník ve ejný. Z praxe je z ejmé, fl této moflnosti mnoho opatrovník z ad osob blízkých p íli- nevyuflívá. Také se stává, fl musí e-ít situaci, která je v zájmu opatrovance, ale ten nemá správný náhled na daný problém a nechce spolupracovat. Vznikají konflikty mezi opatrovancem a opatrovníkem ó osobou blízkou a m fl nastat situace, kdy opatrovník jifl svou funkci vykonávat nechce nebo opatrovanec fládá opatrovnický soud o zm nu opatrovníka. (o.s. ., § 193)

V zájmu opatrovance by m l mít opatrovník ó osoba blízká p ístup k jeho doklad m. Jedná se nap . o rodný list, ob anský pr kaz, cestovní pas, nájemní smlouvu k bytu, rozpis plateb sdrufeného inkasa, d chodový vým r. Pokud má opatrovanec vkladní kníflku m l by ji opatrovník ó osoba blízká nechat zavinkulovat pro pot eby p íslu-ného soudu. Tak zamezí vybírání vkladu bez souhlasu opatrovnického soudu. Opatrovník ó osoba blízká by nem l pouflívat sv j osobní bankovní ú et v souvislosti s výkonem

institutu opatrovnictví. Opatrovník o osoba blízká musí jednou ro n předkládat výsledky hospoda ní opatrovnickému soudu a složit by zd vod oval soudu jednotlivé polofky výpisu z ú tu, ze kterých není z ejmé, které platby se týkají opatrovance.

P i prodeji nemovitosti, která je ve vlastnictví opatrovance musí opatrovník o osoba blízká požádat opatrovnický soud o schválení právního úkonu. (o.z., § 28) Protože se jedná o st et zájm opatrovance a opatrovníka o osobu blízkou, ustanoví soud pro ízení kolizního opatrovníka. (o.z., § 30) Úkolem kolizního opatrovníka je zastoupit opatrovance p i konkrétním úkonu. Z praxe mohu uvést, že kolizním opatrovníkem je ve v t-in p ípad ustanoven ve ejný opatrovník. V n kolika p ípadech do-lo o pokus zneuffití funkce opatrovníka, který si cht l sám a za nevýhodnou cenu pro opatrovance, koupit jeho nemovitost. Opatrovnický soud poté opatrovance o osobu blízkou z funkce odvolal. (o.s. ., § 193) V p ípad , že opatrovník o osoba blízká p esv d í opatrovnický soud, že je prodej nemovitosti v zájmu opatrovance, soud právní úkon schválí. (o.s. ., § 179)

Na opatrovníka o osobu blízkou dohlíží, b hem opatrovnického ízení, soud a to p edev-ím na správu majetku. (o.s. ., § 193)

Opatrovník o osoba blízká m že kdykoliv požádat opatrovnický soud o zpro-t ní funkce opatrovníka (o.s. ., § 193)

2.4.2. Ve ejný opatrovník

O tom, že se stala m stská ást, m sto nebo obec ve ejným opatrovníkem se dozví z doru eného usnesení opatrovnického soudu. (o.s. ., § 192) To p edá pracovníkovi, který je pov en starostou k výkonu institutu opatrovnictví. V t-inou se jedná o pracovníka sociálního odboru, který si na opatrovnickém soudu, vyzvedne rozsudek, kterým byl opatrovanec omezen zp sobilosti k právním úkon m nebo zbaven zp sobilosti k právním úkon m a také znalecký posudek, který byl na opatrovance vypracován. Seznámí se se zn ním rozsudku a d kladn prostuduje znalecký posudek. Zalofí si spis na nového opatrovance, kterého následn nav-tíví v jeho p irozeném prost edí. Ihned od po átku je nutné navázat pozitivní kontakt s opatrovancem.

Jako pozitivní, p i výkonu funkce ve ejného opatrovníka, se jeví profesionální zázemí v podob právního odboru orgánu místní správy. S pracovníky tohoto odboru m že ve ejný opatrovník kdykoliv konzultovat problémy spojené s výkonem institutu

opatrovnictví. Zaměstnavatel umožní ujet a také hradit, v rámci celoživotního vzdělávání, pravidelné školení pracovníků státní správy. Na trhu je kvalitní nabídka kurzů a těch které z nich jsou přímo zaměřené na opatrovnictví. Veřejný opatrovník nemá emocionální vazbu na opatrovance a může tedy v každé situaci zachovat profesionální přístup. To však neznamená, že nejedná s opatrovancem empaticky.

Negativní jev je, v případě veřejného opatrovníka, skutečnost, že byl opatrovanci určen opatrovnickým soudem. Nepřijel za ním z vlastní vůle, aby mu nabídl pomoc při řešení jeho problému. S touto skutečností mají veřejnou opatrovanci problém. Vzhledem k jejich nemoci, nemají náhled na svůj zdravotní stav a neví kdy trvá a kolik měsíců, než si veřejný opatrovník získá jejich důvěru. V těch kterých případech důvěra není získána ani po několika letech práce veřejného opatrovníka s opatrovancem. Z praxe vím, že důvěra mezi opatrovancem a opatrovníkem je základním kamenem spolupráce. Další nevýhodou veřejného opatrovnictví je region, kde se výkon institutu opatrovnictví provádí. V případě velkých měst nebo městských částí se běžně stává, že má veřejný opatrovník v péči více jak padesát opatrovanců. I když chce pracovat podle nejlepšího v domě a svém domě, není možné novat veřejným opatrovancem potřeby a úsilí. Stává se, že nepracuje s opatrovancem na rozvoji, který by mu umožnil sociální začlenění. Pro opatrovance je mnohdy veřejný opatrovník jediný člověk, na kterého se může obrátit se svým problémem. Velké pracovní vytížení veřejného opatrovníka považuje za nezájem o svou osobu a může být z této skutečnosti frustrován. Veřejný opatrovník chce svoji funkci vykonávat co nejlépe, ale z objektivních důvodů to není možné. Hrozí mu syndrom vyhoření. Jedná se o ztrátu profesionálního zájmu nebo osobního zaujetí u pracovníků na kterých pomáhajících profesí, nejčastěji je spojeno se ztrátou inorodosti a poslání, projevuje se pocitem zklamání, hořkostí, postavený ztrácí zájem o svou práci (Hartl, 2009, s. 586) V malých obcích je veřejnou výkon institutu opatrovnictví spojován s jinou pracovní agendou. Jsou známy případy, kdy funkci vykonává starosta nebo tajemník obce. Ani v tomto případě nemá pracovník, pověřený výkonem institutu opatrovnictví, potřebné nasazení pro opatrovance.

Stejně jako opatrovníková osoba blízká, musí veřejný opatrovník zajistit potřebné doklady opatrovance, případně z nich pořídit kopie. Vede účetnictví pro každého opatrovance odděleně. V případě, že byl opatrovanci přiznán invalidní důchod v I., II. nebo III. stupni s nárokem na jeho výplatu, musí opatrovník požádat Českou správu sociálního zabezpečení o převod výplaty hromadným poukazem na účet veřejného opatrovníka. Pokud je opatrovanec omezen ve způsobilosti k právním úkonům a

výrokem soudu je omezen na vý-í d chodu, tuto fládost ve ejný opatrovník nepodává. Je nutné provést detailní soupis majetku opatrovance a vhodným zp sobem hodnotn j-í polofky zajistit do budoucna. Nap íklad vkladem hotovosti na vkladní kníflku, u které provede vinkulaci pro pot eby p íslu-ného soudu. Nemovitosti, které nejsou ú eln uflívány opatrovancem odborn pronajmout nebo prodat. O v-ech t chto úkonech musí informovat opatrovnický soud. P i pronájmu nebo prodeji nemovitosti musí ve ejný opatrovník pofládat p íslu-ný opatrovnický soud o schválení právního úkonu. (OZ, § 28) P i ízení o schválení právního úkonu, o který pofládal ve ejný opatrovník, hájí zájmy opatrovance opatrovník pro ízení (o.s. ., § 187) B hem ízení vede soud opatrovníka k ádnému pln ní povinností p i celkové pé i o opatrovance (o.s. ., § 178). Dbá nejen na správu majetku opatrovance, ale i na sociální a zdravotní pom ry a jejich vývoj a také na jeho osobnostní rozvoj a aktivizaci.

V této souvislosti musím zd raznit, fle opatrovnictví samo o sob není sociální slufba a ani sociální slufbu nenahrazuje. Opatrovník není z titulu své funkce povinen o opatrovance osobn pe ovat i mu poskytovat r zné formy asistence p i zvládání úkon , které by jinak opatrovanec sám nezvládl. Je v-ak povinností opatrovníka, aby p ípadné poskytování sociální slufby opatrovanci zajistit a ádn uzav el smlouvu a potom takové poskytování sociální slufby p im en kontroloval.

Soud m fle ulofit opatrovníkovi, aby mu b hem trvání opatrovnictví podával pravidelné zprávy o své innosti (o.s. ., § 193)

Ve ejný opatrovník m fle pofládat o zpro-t ní funkce z d vo du zm ny bydli-t opatrovance. Potom je mofné, aby dosud p íslu-ný soud p enesl svou p íslu-nost na jiný soud, je-li to v zájmu opatrovance. (o.s. ., § 193, § 177)

2.5. Zm na opatrovníka

Opatrovník ó osoba blízka m fle kdykoliv pofládat opatrovnický soud o zpro-t ní funkce opatrovníka. (o.s. ., § 193) Pokud opatrovnický soud nenajde jinou vhodnou fyzickou osobu, ustanoví opatrovníka ve ejného (o.z., § 27)

Ve ejný opatrovník m fle pofládat o zpro-t ní funkce z d vo du zm ny bydli-t opatrovance. Potom je mofné, aby dosud p íslu-ný soud p enesl svou p íslu-nost na jiný soud, je-li to v zájmu opatrovance. (o.s. ., § 193, § 177)

2.6. Navrácení zp sobilosti k právním úkon m

V p ípad , fle dojde u opatrovance ke zm n ve zdravotním stavu, m fle opatrovník podat návrh na navrácení zp sobilosti k právním úkon m. Tento návrh m fle podat i opatrovanec, který se domnívá, fle jifl svoji sociální situaci zvládá a nemusí mít p id leného opatrovníka. P íslu-ný opatrovnický soud postupuje stejným zp sobem jako v kapitole 2.3.4. Návrh na zahájení ízení o zp sobilosti k právním úkon m. Jediná zm na je v tom, fle je jako sv dek k soudu pozván opatrovník ó osoba blízká nebo ve ejný opatrovník. P i výslechu m fle navrácení zp sobilosti podpo it, pokud se domnívá, fle je zdravotní stav opatrovance stabilizovaný a skute n zvládá sociální situaci. Z praxe je známo, fle se opatrovnický soud p íklání p edev-ím ke znaleckému posudku. P i pravomocném navrácení zp sobilosti k právním úkon m v plném rozsahu opatrovanci, skon í jeho zastupování opatrovníkem. (o.s. ., § 193) Opatrovník p edlofí p íslu-nému opatrovnickému soudu záv re ný ú et ze správy majetku ke schválení (o.s. ., § 193)

Jestlifle soud návrh opatrovance na navrácení zp sobilosti k právním úkon m zamítnul a nelze-li p edpokládat zlep-ení zdravotního stavu, m fle soud rozhodnout, fle opatrovanci právo podat dal-í návrh po dobu p im enou, nejdéle v-ak po dobu jednoho roku, ode dne právní moci tohoto rozhodnutí nep íslu-í.

Ke skon ení zastupování opatrovance opatrovníkem také dochází p ímo ze zákona a to úmrtím opatrovníka nebo opatrovance- osoby blízké.

2.7. Legislativa v eské republice a Desatero opatrovníka

Legislativu pro výkon institutu opatrovnictví e-í jen n kolik paragraf ob anského zákoníku, ob anského soudního ádu a zákona o rodin . To není pro výkon funkce opatrovníka dosta ující. T flko mohu zm nit legislativu, ale chci upozornit na to, fle chybí její obsáhlej-í a jasn j-í forma. Neexistuje fládný metodický pokyn, který by jasn stanovil jak vykonávat institut opatrovnictví. Problémy se asto e-í improvizovan , moflná afl na hran zákona.

JUDr. Hana Nová, která je soudkyní Obvodního soudu pro Prahu 9 vypracovala

Desatero povinností a práv opatrovníka:

- 1) Opatrovník musí být ochoten funkci vykonávat
- 2) Musí zajistit:
  - a) v případě opatrovance zbaveného způsobilosti k právním úkonům
    - péči o osobu opatrovance
    - zajistit zdravotní péči
    - zajistit věchny jeho potřeby například oblečení, obuv, cestování
  - b) v případě opatrovance omezeného ve způsobilosti k právním úkonům
    - zastupování v těchto oblastech, pokud není opatrovanec sám nezpůsobilý
- 3) Správa majetku musí být vedena přesně, odděleně (nikdy na privátním účtu opatrovníka) a přehledně
- 4) Nikdy nesmí být majetek opatrovance převáděn bezplatně nebo jinak nevýhodně, zejména nikdy (!) na osobu opatrovníka nebo jeho blízké
- 5) Nikdy nesmí být majetek opatrovance spravován s nepřiměřeným rizikem nebo majetek opatrovance nesmí být předmětem spekulace
- 6) Dozor soudu a spolupráce s ním včetně schvalování právních úkonů neb finanční povahy (analogie s § 80 odst. 4 zákona o rodině):
  - informování soudu o osobě opatrovance
  - informování soudu o správě jeho majetku
- 7) Spolupráce s lékaři a zdravotními institucemi:
  - poskytnutí aktuálního stavu a právo na informaci o zdravotním stavu a perspektivách, o léčbě a o nákladech s tím spojených, například prevence, otkování
- 8) Odpovědnost občanskoprávní za způsobenou škodu podle obecných předpisů
- 9) Odpovědnost trestněprávní podle obecných předpisů (porušení povinností při správě cizího majetku)
- 10) Právo na odměnu v případě nároční správy majetku, je-li tato správa spojena se značnou námahou a vyžaduje-li odborné znalosti

3. PRAKTICKÁ ÁST

3.1. Hypotézy

V teoretické části bakalářské práce jsem usilovala o teoretické vymezení problematiky výkonu opatrovnictví. Cílem bakalářské práce je zjistit, zda je rozdíl mezi výkonem innosti ve ejného opatrovníka a výkonem opatrovnictví osobou blízkou. Formulovala jsem hypotézy.

Vzhledem k mým zkušenostem z praxe a teoretickým znalostem jsem stanovila dvě hypotézy:

- 1) **p edpokládám, že 70% opatrovanc up ednostní práci ve ejného opatrovníka**
- 2) **p edpokládám, že 45% oslovených respondent bude mít ur eného ve ejného opatrovníka**

V praktické části bakalářské práce jsem usilovala o rozvedení hypotézy a získání dat, která by potvrdila i vyvrátila p edpoklad, že ve ejný opatrovník lépe vykonává svoji funkci, než opatrovník - osoba blízká.

Dále jsem se v praktické části bakalářské práce pokusila dokázat, že je v t-í počet osob zbavených zp sobilosti k právním úkon m, než osob omezených zp sobilosti k právním úkon m.

V praktické části bakalářské práce bylo mým cílem ov it p edpoklady formulované v hypotéze. Pomocí dotazníku jsem chtěla zjistit postoje opatrovanc k výkonu opatrovnictví, získat početní údaje, data, s kterými mohu dále pracovat.

3.2. Dotazník

Pro svoji bakalářskou práci jsem si z možných výzkumných metod jako nástroj získání informací od respondentů zvolila dotazník. Podle Matoušková je dotazník nejvíce rozšířenou metodou sběru informací.

Pro naplnění úelu praktické části mé bakalářské práce, s ohledem na použitou výzkumnou metodu, jsem si jako skupinu dotazovaných osob zvolila osoby omezené a zbavené způsobilosti k právním úkonům, které jsou hospitalizované v Psychiatrické léčebně Bohnice. Tyto osoby jsem si zvolila záměrně, protože pracují jako veškeré ostatní opatrovníci Městské části Praha 6 a lidé omezení a zbavení způsobilosti k právním úkonům jsou mými opatrovanci. Možnost rozdat dotazník v Psychiatrické léčebně Bohnice, mi dala příležitost oslovit cíleně respondenty, kteří jsou omezení a zbavení způsobilosti k právním úkonům v rámci jedné lokality. Ve spolupráci se sociální pracovníci léčebny bylo osloveno 100 respondentů z náhodně vybraných oddělení. Záměrem bylo vybrat náhodnou skupinu dotazovaných tak, aby jejich odpovědi odrážely rozmanitost skupiny respondentů. Klíčem pro výběr osob z oddělení Psychiatrické léčebny Bohnice bylo, aby se jednalo o osoby omezené a zbavené způsobilosti k právním úkonům. Veškeri respondenti, které jsem společně se sociální pracovníci psychiatrické léčebny oslovila, souhlasili, že se tohoto výzkumu zúčastní.

Při sběru dat dotazníkovou metodou od osob omezených a zbavených způsobilosti k právním úkonům jsem se setkala s několika úskalími. Jako významná úskalí bych hodnotila velký počet oslovených respondentů a nutnost specifického zacházení s osobami omezenými a zbavenými způsobilosti k právním úkonům. Mám na mysli skutečnost individuálního, citlivého přístupu ke každému respondentovi zvláště. U těch, kterých respondentů bylo třeba znovu a znovu objasňovat způsob vyplnění dotazníku, úel této metody, asistovat při řešení a vysvětlení smyslu jednotlivých otázek.

Dotazníky jsem osobám hospitalizovaným v Psychiatrické léčebně Bohnice zadávala několik dní po sobě. Několikadenní rozvržení bylo nutností proto, že celkový počet respondentů byl při zohlednění specifických nároků této skupiny příliš velký a vyplnění dotazníku časově náročné. Osoby omezené a zbavené způsobilosti k právním úkonům potřebují individuální způsob zacházení. O to citlivěji jsem musela postupovat k těmto hospitalizovaným osobám. Většina z nich je umístěna na

uzavřených pavilonech, a proto je obtížné zajistit klidný průběh vyplňování dotazníku. Velkou pomocí mi byla přítomnost sociální pracovníce psychiatrické léčebny, která je s těmito osobami v pravidelném styku.

Přítomnost mé osoby a sociální pracovníce psychiatrické léčebny při vyplňování dotazníku zaručila také kontrolu podmínek, za kterých byl dotazník vyplněván (především odstranění rušivých vlivů okolí) a kontrolu toho, že každý respondent vyplnil dotazník sám.

Do pavilonu psychiatrické léčebny, kde jsou umístěni opatrovaní na interní části, mám volný přístup. Ostatní pavilony jsem mohla v rámci vyplňování dotazníku navštívit jen se souhlasem vedení Psychiatrické léčebny Bohnice, a to v doprovodu sociální pracovníce. Přítomnost personálu psychiatrické léčebny byla nutností i z bezpečnostního hlediska.

Před vlastním vyplněním jsem se snažila respondenty s úctou a obsahem dotazníku ústně seznámit. U některých respondentů bylo třeba nejdříve získat jejich pozornost a důvěru a poté přejít k objasnění úvodu a obsahu dotazníku. Případně celý postup několikrát opakovat.

V úvodu dotazníku jsem respondenty písemně informovala o záměru, který dotazník sleduje. Respondenty jsem při vyplňování dotazníku zásadně neomezovala. Respondenty jsem ujistila o anonymitě jejich odpovědí, a to nejen v písemné formě, ale i ústně při objasnění úvodu a smyslu dotazníku. Cílem anonymního dotazování bylo, aby byli respondenti ve svých odpovědích upřímní a pravdiví, a aby se při vyplňování dotazníku neobávali, že jejich osobní údaje a získaná data budou zneužita.

Před rozdělením dotazníků jsem si byla v domě skutečnosti, že všechny dotazníky mi budou zpět od respondentů vráceny, a že mě dojde i k tomu, že odevzdaný dotazník nebude zcela vyplněn. V konečné fázi se mi od respondentů vrátilo všech 100 dotazníků. Všechny tyto dotazníky byly vyplněny tak, aby se daly použít pro celkové zpracování. 100% návratnost dotazníků si vysvětluji tím, že jsem oslovovala všechny členy skupiny respondentů za přítomnosti mé osoby, sociální pracovníce psychiatrické léčebny. Dále jsem se snažila o citlivý, individuální přístup ke každému respondentovi zvlášť.

3.3. Vyhodnocení sbíru dat

Pro získání dat v praktické části své bakalářské práce jsem zvolila z možných výzkumných metod dotazník. Snáhl jsem se při tvorbě dotazníku o jasné a srozumitelné formulování otázek. Mým cílem bylo, aby respondenti bez dlouhého rozmýšlení mohli odpovídat na pokládané otázky.

V úvodu dotazníku jsem respondenty informovala o záměru, který dotazník sleduje, ujistila je o smyslu odpovědí a zachování anonymity.

Při volbě dotazníku jako výzkumné metody, jsem zvažovala všechny klady a zápory této metody. Tuto písemnou metodu získávání informací jsem si zvolila především proto, že je nástrojem získání dat od velkého vzorku respondentů v poměrně krátkém časovém období, respondenti nejsou ovlivněni subjektivními názory tazatele a vyhodnocení dat je možné s využitím počítačové techniky. Samozřejmě, že jsem si byla vědoma i nevýhod zvolené metody, mezi které patří především neúplná návratnost distribuovaných dotazníků a to, že tazatel nemůže ovlivnit chybné pochopení otázky respondentem a zjistit nepravdivost uvedených skutečností.

Při tvorbě dotazníku jsem se snažila, aby byl pro respondenty, tedy osoby omezené a zbavené způsobilosti k právním úkonům, přehledný, jednoduchý a otázky v něm pro tuto specifickou skupinu osob byly jasně formulované a srozumitelné. Dotazník jsem vytvořila tak, aby byl upraven na jeden oboustranný list formátu A4. Chtěla jsem, aby respondenti bez obtíží, dlouhého rozmýšlení a spontánně odpovídali na připravené otázky.

Dotazník obsahuje 21 otázek: jedná se především o otázky uzavřené, jednu otázku sešláhou a otázku, kde respondenti vypisovali svůj věk a pohlaví. Zvolené uzavřené otázky se mi pro osoby omezené a zbavené způsobilosti k právním úkonům zdály nejvhodnější.

V úvodu dotazníku jsem respondenty vyzvala, aby poskytli informace o svém pohlaví a věku. Následovaly otázky týkající se vlastního průzkumu, tedy otázky zaměřené na opatrovnictví.

Výsledky získané z odpovědí respondentů jsem vyhodnotila, získaná data jsem analyzovala a znázornila jsem je pomocí tabulek a grafů. Za tabulku a grafické znázornění získaných dat jsem připojila slovní zhodnocení. Vzhledem k tomu, že jsem v dotazníku použila v rámci otázek uzavřených, bylo jejich zpracování pro účely mé bakalářské práce jednodušší, než kdyby byly v dotazníku použity otázky otevřené, nebo polootevřené.

3.4. Výsledky sběru dat a jejich analýza

Při sběru dat pro praktickou část bakalářské práce s využitím výzkumné metody dotazníku bylo osloveno 100 respondentů. Respondenti tvoří skupinu osob omezených a zbavených způsobilosti k právním úkonům a současně jsou hospitalizováni v Psychiatrické léčebně Bohnice. Při zvolené dotazníkové metodě bylo rozdáno respondentům 100 dotazníků. Návratnost dotazníků byla 100%. V rámci oslovení respondenti vrátili vyplněné dotazníky v takové kvalitě, aby mohly být jejich odpovědi dále analyzovány. Při analýze dotazníků z pohledu zastoupení mužů a žen ve skupině respondentů, bylo zjištěno, že ze 100 oslovených respondentů bylo 54 osob ženského pohlaví a 46 osob mužského pohlaví. Dále bylo zjištěno, že z celkového počtu respondentů bylo 61 osob zastoupených ve stejném opatrovníkem (pro potřeby grafického znázornění VO) a 39 osob zastoupených opatrovníkem osobou blízkou (pro potřeby grafického znázornění OB).

Pro účely vyhodnocení v tabulkách uvádím respondenty v počtu osob, které jsou rozděleny podle určeného opatrovníka, tedy ve stejného opatrovníka a opatrovníka osobu blízkou.

Grafické znázornění prováděného průzkumu je uvedeno v tabulce v procentech a ve zbývajících případech v počtu osob podle určeného opatrovníka.

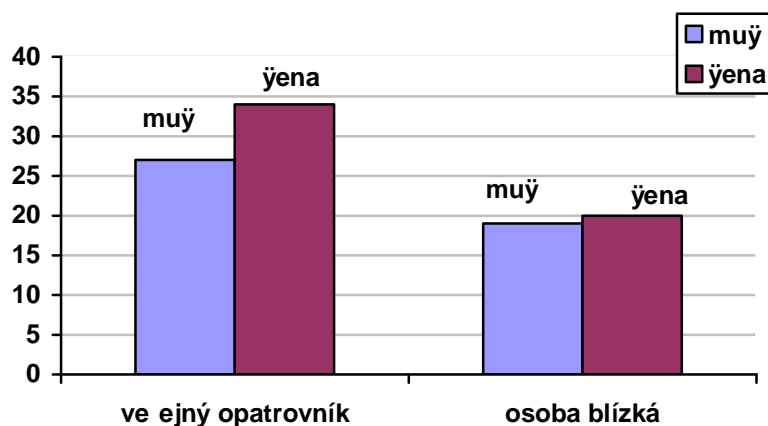

Otázka . 1: Ozna te k ífkem Va-e pohlaví.

Tabulka . 1: Ozna te k ífkem Va-e pohlaví.

	ve ejný opatrovník	osoba blízka	celkem
muř	27	19	46
řena	34	20	54
celkem	61	39	100

Graf . 1: Ozna te k ífkem Va-e pohlaví.

Slovní hodnocení

Otázka . 1 vypovídá o pohlaví a ustanoveném opatrovníkovi ve skupin respondent . Ve skupin respondent p evařují osoby, které mají ustanoveného ve ejného opatrovníka nad osobami zastoupenými opatrovníkem osobou blízka. Ve ejný opatrovník zastupuje 61 osob, tedy 61% respondent a opatrovník osoba blízka zastupuje 39 osob, tedy 39% respondent . Tím se potvrzuje hypotéza, ře u oslovených respondent bude mít ur eného ve ejného opatrovníka 45% dotázaných osob.

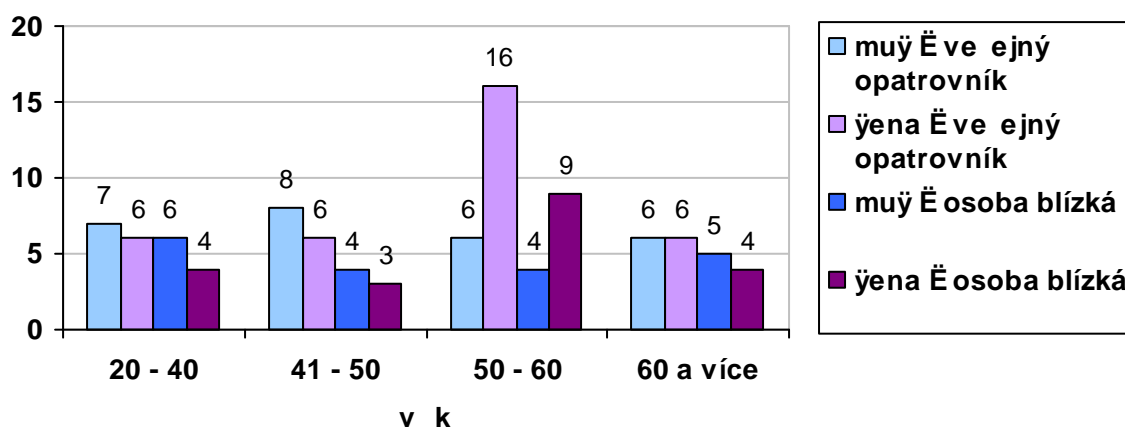
Dále výsledky dotazníku ukazují vy—í po et řen ve skupin dotázaných. Ve skupin náhodn vybraných respondent bylo 54 řen a 46 muř . P evaha řen je ve skupin , která má ur eného ve ejného opatrovníka, a to v po tu 34 respondent .

Otázka . 2: Napi-ťe sv j v k

Tabulka . 2: Napi-ťe sv j v k.

v k	20 ó 40	41- 50	50 ó 60	60 a více
mufl ó ve ejný opatrovník	7	8	6	6
flena ó ve ejný opatrovník	6	6	16	6
mufl ó osoba blízka	6	4	4	5
flena - osoba blízka	4	3	9	4

Graf . 2: Napi-ťe sv j v k.

Slovní hodnocení

Otázka . 2 vypovídá o v kovém rozmezí respondent , vyhodnocení zachycuje jednotlivé v kové rozmezí u osob muflského a flenského pohlaví a u osob zastoupených ve ejným opatrovníkem a osob zastoupených opatrovníkem osobou blízku.

Nejpo etn j-í skupinu tvo í fleny, které jsou zastoupeny ve ejným opatrovníkem a jejich v k je v rozmezí od 50 do 60 let. Nejmén po etnou skupinu respondent tvo í fleny, které jsou zastoupeny opatrovníkem osobou blízku ó jejich v k je v rozmezí 41 afl 50 let.

Otázka . 3 a 4: Jste zbaven nebo omezen ve zp sobilosti k právním úkon m?

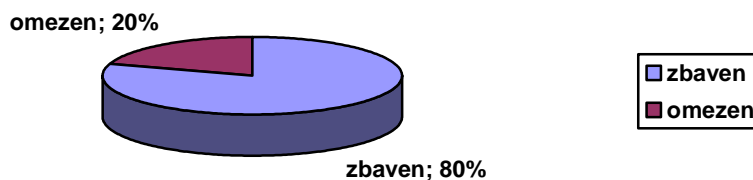
P vodní otázky . 3: šJste zbaven zp sobilosti k právním úkon m? a . 4.: šJste omezen ve zp sobilosti k právním úkon m? z dotazníku byly pro ú ely vyhodnocení z d vodou v t-í p ehlednosti slou eny.

Tabulka . 3: Jste zbaven nebo omezen zp sobilosti k právním úkon m?

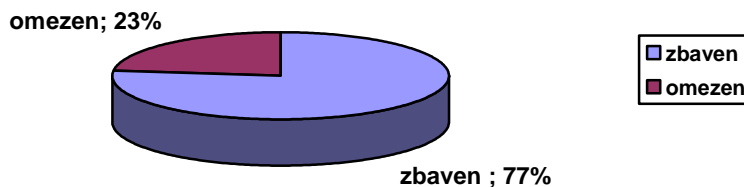
	ve ejný opatrovník		osoba blízká	
	zbaven	omezen	zbaven	omezena
muff	21	6	13	6
řena	28	6	17	3
celkem	49	12	30	9

Graf . 3 a 4: Jste zbaven nebo omezen zp sobilosti k právním úkon m?

Ve ejný opatrovník

Osoba blízká

Slovní hodnocení

Ze skupiny dotázaných je v t-ina osob zbavených zp sobilosti k právním úkon m. Ze skupiny osob zastoupených ve ejným opatrovníkem je zp sobilosti k právním

úkon m zbaveno 49 dotazovaných. Ze skupiny osob zastoupených opatrovníkem osobou blízkou je zbaveno zp sobilosti k právním úkon m 30 dotazovaných.

Ze skupiny fien je zbaveno zp sobilosti k právním úkon m 45 respondent . Ze skupiny mufl je zbaveno zp sobilosti k právním úkon m 34 respondent .

Ze skupiny osob zastoupených ve ejným opatrovníkem je zp sobilosti k právním úkon m omezeno 12 dotazovaných. Ze skupiny osob zastoupených opatrovníkem osobou blízkou je omezeno zp sobilosti k právním úkon m 9 dotazovaných. Ze skupiny fien je omezeno zp sobilosti k právním úkon m 9 fien. Ze skupiny mufl je omezeno zp sobilosti k právním úkon m 12 mufl .

Tento výsledek odráží celkové zastoupení opatrovanc ve skupin respondent , kdy p evaflují osoby zbavené zp sobilosti k právním úkon m nad osobami omezenými ve zp sobilosti k právním úkon m.

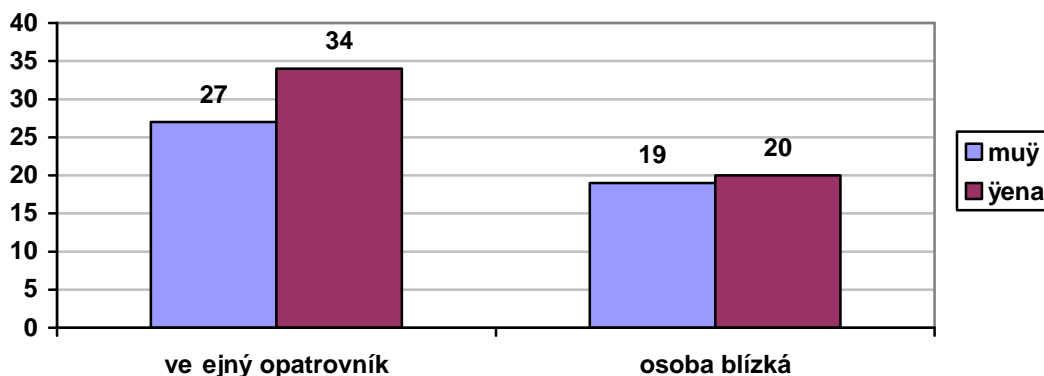
Otázka . 5 a 6: Kdo je Va-ím opatrovníkem?

P vodní otázky . 5: šJe Va-ím opatrovníkem ve ejný opatrovník?ø a . 6.: šJe Va-ím opatrovníkem osoba blízká?ø z dotazníku byly pro ú ely vyhodnocení z dvodu v t-í p ehlednosti slou eny.

Tabulka . 4: Kdo je Va-ím opatrovníkem?

	ve ejný opatrovník	osoba blízká
mufl	27	19
fiena	34	20

Graf . 5: Kdo je Va-ím opatrovníkem?

Slovní hodnocení

Otázky . 5 a . 6 vypovídají o ustanoveném opatrovníkovi ve skupin respondent . Ve skupin respondent p evaflují osoby, které mají ustanoveného ve ejného opatrovníka nad osobami zastoupenými opatrovníkem osobou blízkou. Ve ejný opatrovník zastupuje z celkového po tu respondent 61 osob. Opatrovník osoba blízká zastupuje 39 osob z celkového po tu respondent .

U dotázaných osob p evaflují osoby zastoupené ve ejným opatrovníkem. Hypotéza p edpokládala, fle osoby zastoupené ve ejným opatrovníkem budou tvo it 45%. Výsledky dotazníku ukazují, fle 61 osob ze skupiny dotázaných, tedy 61% respondent , má ur eného ve ejného opatrovníka.

Tím se potvrzuje hypotéza, fle u oslovených respondent bude mít ur eného ve ejného opatrovníka 45% dotázaných osob.

Otázka . 7: Nav-t vuje Vás opatrovník?

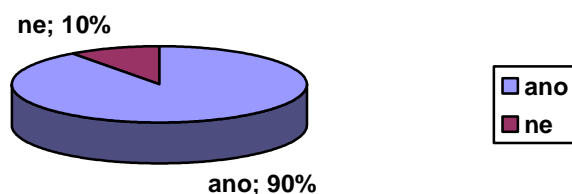
Tabulka . 5: Nav-t vuje Vás opatrovník?

	ve ejný opatrovník		osoba blízká	
	ano	ne	ano	ne
muhl	19	8	16	3
flena	26	8	19	1
celkem	45	16	35	4

Graf . 6 a 7: Nav-t vuje Vás opatrovník?

osoba blízká

Slovní hodnocení

Otázka . 7 vypovídá o náv-t vách opatrovníka u opatrovanc . Ze skupiny respondent zastoupených ve ejným opatrovníkem uvedlo 74% dotázaných, že je opatrovník nav-t vuje. Ze skupiny dotázaných osob zastoupených opatrovníkem osobou blízkou uvedlo 90% dotázaných, že je opatrovník nav-t vuje.

Ze skupiny dotázaných osob zastoupených ve ejným opatrovníkem uvedlo 26% dotázaných, že je opatrovník nenav-t vuje. Ze skupiny dotázaných osob zastoupených opatrovníkem osobou blízkou uvedly 10% dotázaných, že je opatrovník nenav-t vuje.

Otázka . 8, 9 a 10: Jak ásto Vás nav-t vuje opatrovník?

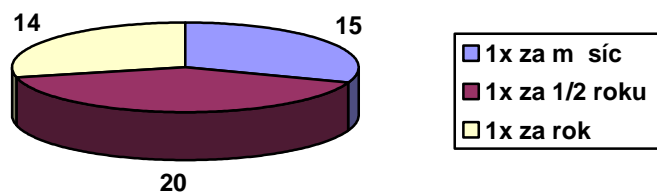
P vodní otázky . 8: šNav-t vuje Vás opatrovník alespo 1x za m síc?ě, . 9: šNav-t vuje Vás opatrovník alespo 1x za p l roku?ě a . 10: šNav-t vuje Vás opatrovník alespo 1x za rok?ě z dotazníku byly pro ú ely vyhodnocení z dvodu v t-í p ehlednosti slou eny.

Tabulka . 6: Jak ásto Vás nav-t vuje opatrovník?

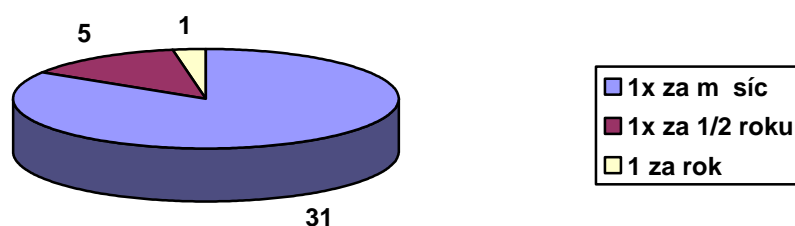
	ve ejný opatrovník			osoba blízká		
	ano	ne	neodpov d li	ano	ne	neodpov d li
1x za m síc	15	43	3	31	6	2
1x za ½ roku	20	24	17	5	3	31
1x za rok	14	14	33	1	2	36

Graf . 8 a 9: Nav-t vuje Váš opatrovník alespo 1x za m síc?

Ve ejný opatrovník (v po tu osob)

Osoba blízká (v po tu osob)

Slovní hodnocení

Otázka . 8, . 9 a . 10 vypovídá o etnosti náv-t v opatrovníka u opatrovanc v Psychiatrické lé ebn Bohnice.

Ze skupiny dotázaných osob zastoupených ve ejným opatrovníkem uvedlo 25% dotázaných, fe je opatrovník nav-t vuje alespo jedenkrát za m síc. Ze skupiny dotázaných osob zastoupených opatrovníkem osobou blízkou uvedlo 80% dotázaných, fe je opatrovník nav-t vuje alespo jedenkrát za m síc. Ze získaných dat vyplývá, fe skupina dotázaných osob zastoupená opatrovníkem osobou blízkou je svým opatrovníkem v pr b hu jednoho m síce více nav-t vována.

Ze skupiny dotázaných osob zastoupených ve ejným opatrovníkem uvedlo 33% dotázaných, fe je opatrovník nav-t vuje alespo jedenkrát za p l roku. Ze skupiny dotázaných osob zastoupených opatrovníkem osobou blízkou uvedlo 13% dotázaných, fe je opatrovník nav-t vuje alespo jedenkrát za p l roku.

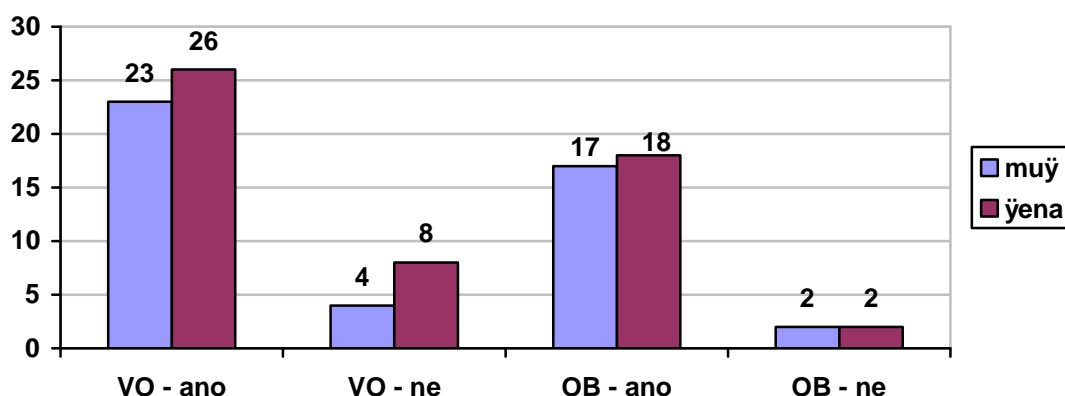
Ze skupiny dotázaných osob zastoupených ve stejném opatrovníkem uvedlo 23% dotázaných, že je opatrovník navštíven alespo jednou za rok. Ze skupiny dotázaných osob zastoupených opatrovníkem osobou blízkou uvedlo 3% dotázaných, že je opatrovník navštíven alespo jednou za rok.

Otázka . 11: Jste příjemcem d chodu?

Tabulka . 7: Jste příjemcem d chodu?

	ve stejný opatrovník		osoba blízká	
	ano	ne	ano	ne
muži	23	4	17	2
ženy	26	8	18	2
celkem	49	12	35	4

Graf . 10: Jste příjemcem d chodu?

Slovní hodnocení

Otázka . 11 vypovídá o tom, zda skupina dotázaných opatrovanc je příjemcem d chodu. Ze skupiny dotázaných osob zastoupených ve stejném opatrovníkem uvedlo 49 dotázaných, že je příjemcem d chodu. Ze skupiny dotázaných osob zastoupených opatrovníkem osobou blízkou uvedlo 35 dotázaných, že je příjemcem d chodu.

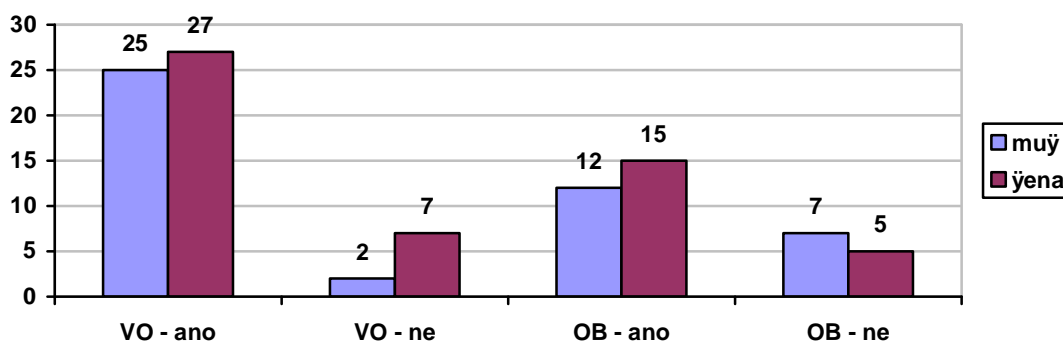
Otázka . 12: Máte stálý p íjem?

Z praxe je známo, že pod pojmem stálý p íjem m ťe být zahrnut nap . zisk z pronájmu nemovitostí, p íjem z pracovního pom ru nebo výsluha.

Tabulka . 8: Máte stálý p íjem?

	ve ejný opatrovník		osoba blízka		celkem
	ano	ne	ano	ne	
muži	25	2	12	7	46
žena	27	7	15	5	54
celkem	52	9	27	12	100

Graf . 11: Máte stálý p íjem?

Slovní hodnocení

Otázka . 12 vypovídá o tom, zda skupina dotázaných opatrovanc ů má stálý p íjem. Ze skupiny dotázaných osob zastoupených ve ejným opatrovníkem uvedlo 52 dotázaných, že má stálý p íjem. Ze skupiny dotázaných osob zastoupených opatrovníkem osobou blízkou uvedlo 27 dotázaných, že má stálý p íjem.

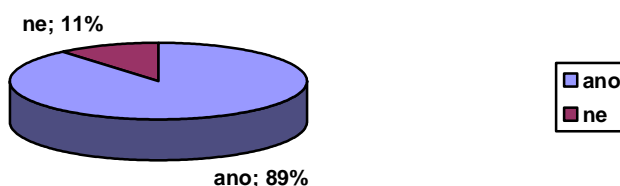
Otázka . 13: Z stane Vám po zaplacení v-ech náklad souvisejících s úhradou náklad na fivobytí a uhrazení regula ního poplatku kapesné?

Tabulka . 9: Z stane Vám po zaplacení v-ech náklad souvisejících s úhradou náklad na fivobytí a uhrazení regula ního poplatku kapesné?

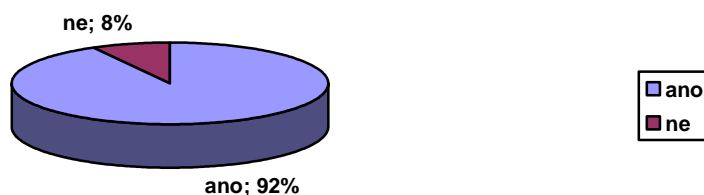
	ve ejný opatrovník		osoba blízká	
	ano	ne	ano	ne
mufi	26	1	18	1
fena	28	6	18	2
celkem	54	7	36	3

Graf . 12 a 13: Z stane Vám po zaplacení v-ech náklad souvisejících s úhradou náklad na fivobytí a uhrazení regula ního poplatku kapesné?

Ve ejný opatrovník

Osoba blízká

Slovní hodnocení

Otázka . 13 vypovídá o tom, zda skupin dotázaných opatrovanc z stává po úhrad v-ech náklad kapesné. Ze skupiny dotázaných osob zastoupených ve ejným opatrovníkem uvedlo 89% dotázaných, fle jim po úhrad náklad z stává kapesné. Ze

skupiny dotázaných osob zastoupených opatrovníkem osobou blízkou uvedlo 92% dotázaných, že jim po úhradě všech nákladů zůstává kapesné.

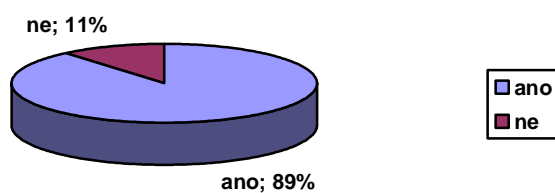
Otázka . 14: Je vám kapesné vypláceno pravidelně ?

Tabulka . 10: Je vám kapesné vypláceno pravidelně ?

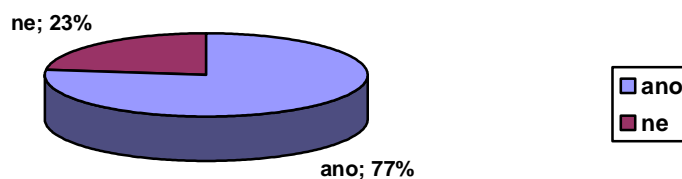
	veřejný opatrovník		osoba blízká	
	ano	ne	ano	ne
muži	27	0	15	4
ženy	27	7	15	5
celkem	54	7	30	9

Graf . 14 a 15: Je vám kapesné vypláceno pravidelně ?

Veřejný opatrovník

Osoba blízká

Slovní hodnocení

Otázka . 14 vypovídá o tom, zda je skupin dotázaných opatrovanc pravideln vypláčené kapesné. Ze skupiny dotázaných osob zastoupených ve ejným opatrovníkem uvedlo 89% dotázaných, že jim je kapesné vypláceno pravideln . Ze skupiny dotázaných osob zastoupených opatrovníkem osobou blízkou uvedlo 77% dotázaných, že jim je kapesné vyplácené pravideln .

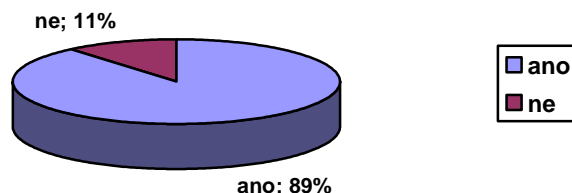
Otázka . 15: Kdyfl pot ebujete nakoupit p edm ty osobní pot eby (nap . hygienické pot eby, oble ení, rádio apod.), uvolní Vám opatrovník finance bez problém ?

Tabulka . 11: Kdyfl pot ebujete nakoupit p edm ty osobní pot eby (nap . hygienické pot eby, oble ení, rádio apod.), uvolní Vám opatrovník finance bez problém ?

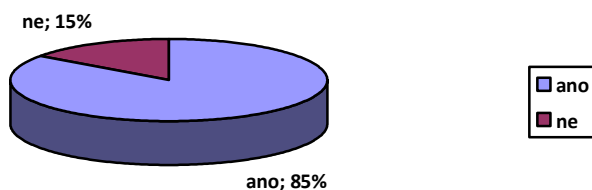
	ve ejný opatrovník		osoba blízká	
	ano	ne	ano	ne
mufl	25	2	15	4
řena	29	5	18	2
celkem	54	7	33	6

Graf . 16 a 17: Kdyfl pot ebujete nakoupit p edm ty osobní pot eby (nap . hygienické pot eby, oble ení, rádio apod.), uvolní Vám opatrovník finance bez problém ?

Ve ejný opatrovník

Osoba blízká

Slovní hodnocení

Otázka . 15 vypovídá o tom, zda jsou skupin dotázaných opatrovanc opatrovníkem bez problém uvol ovány finance na nákup p edm t osobní pot eby. Ze skupiny dotázaných osob zastoupených ve ejným opatrovníkem uvedlo 89% dotázaných, že jim jsou finance uvol ovány bez problém . Ze skupiny dotázaných osob zastoupených opatrovníkem osobou blízkou uvedlo 85% dotázaných, že jim jsou finance na nákup p edm t osobní pot eby uvol ovány bez problém .

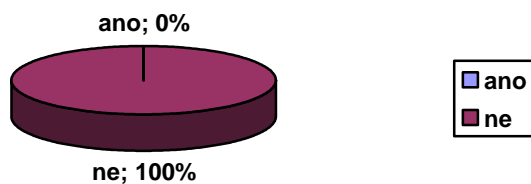
Otázka . 16: Jste vlastníkem n jaké nemovitosti?

Tabulka . 12: Jste vlastníkem n jaké nemovitosti?

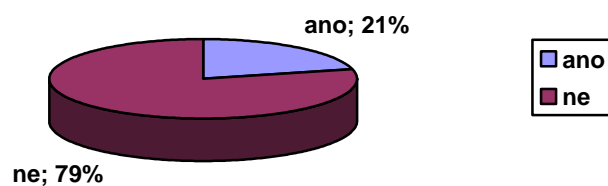
	ve ejný opatrovník		osoba blízká	
	ano	ne	ano	ne
mufl	0	27	3	16
řena	0	34	5	15
celkem	0	61	8	31

Graf . 17 a 18: Jste vlastníkem n jaké nemovitosti?

Ve ejný opatrovník

Osoba blízká

Slovní hodnocení

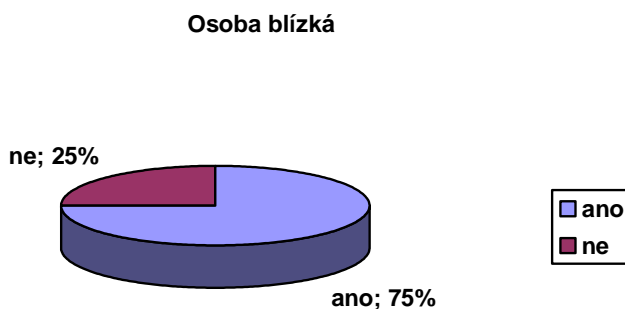
Otázka . 16 vypovídá o tom, zda jsou osoby ve skupině dotázaných opatrovanců vlastníkem nemovitosti. Ze skupiny dotázaných osob zastoupených ve ejným opatrovníkem nevedl žádný z dotázaných, že jsou vlastníkem nemovitosti. Ze skupiny dotázaných osob zastoupených opatrovníkem osobou blízkou uvedlo 21% dotázaných, že jsou vlastníkem nemovitosti.

Otázka . 17: Pokud jste vlastníkem nemovitosti, jste spokojen s tím, jak opatrovník spravuje Va-i nemovitost?

Tabulka . 13: Pokud jste vlastníkem nemovitosti, jste spokojen s tím, jak opatrovník spravuje Va-i nemovitost?

	ve ejný opatrovník		osoba blízká	
	ano	ne	ano	ne
mufi	0	0	2	1
flena	0	0	4	1
celkem	0	0	6	2

Graf . 19: Pokud jste vlastníkem nemovitosti, jste spokojen s tím, jak opatrovník spravuje Va-i nemovitost?

Slovní hodnocení

Otázka . 17 vypovídá o tom, zda jsou osoby ve skupině dotázaných opatrovanců, kteří jsou vlastníkem nemovitosti, spokojeni s tím, jak opatrovník spravuje jejich nemovitost. Ze skupiny dotázaných osob zastoupených ve stejném opatrovníkem není nikdo vlastníkem nemovitosti, proto tato skupina není v otázce hodnocena.

Ze skupiny dotázaných osob zastoupených opatrovníkem osobou blízkou uvedlo pouze 8 osob, že jsou vlastníkem nemovitosti. Z těchto osob odpovědělo 6 dotázaných, že jsou spokojeni s tím, jak opatrovník spravuje jejich nemovitost a 2 osoby odpověděly, že nejsou spokojeny s tím, jak opatrovník spravuje jejich nemovitost.

Otázka . 18: Jste spokojen s výkonem funkce Va-eho opatrovníka?

Tabulka . 14: Jste spokojen s výkonem funkce Va-eho opatrovníka?

	ve ejný opatrovník - mufl	ve ejný opatrovník - flena	osoba blížká - mufl	osoba blížká - flena
ano	25	31	17	16
ne	2	3	2	4
celkem	27	34	19	20

Graf . 20 a 21: Jste spokojen s výkonem funkce Va-eho opatrovníka?

Slovní hodnocení

Otázka . 18 vypovídá o tom, zda jsou osoby ve skupině dotázaných opatrovanců spokojeni s výkonem funkce svého opatrovníka.

S výkonem funkce ve ejného opatrovníka je spokojeno 92% respondentů. S výkonem funkce opatrovníka osoby blížké je spokojeno 85% respondentů.

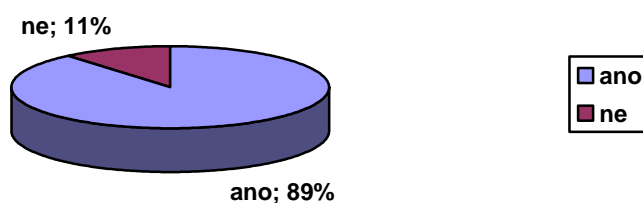
Otázka . 19: Domníváte se, že opatrovník hájí Va-e zájmy?

Tabulka . 15: Domníváte se, že opatrovník hájí Va-e zájmy?

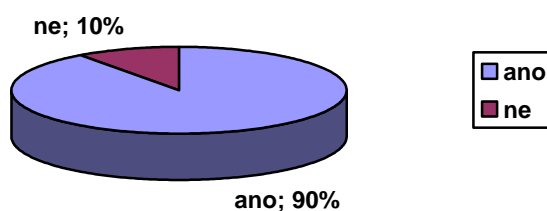
	ve ejný opatrovník - muž	ve ejný opatrovník - žena	osoba blízká - muž	osoba blízká - žena
ano	26	28	18	17
ne	1	6	1	3
celkem	27	34	19	20

Graf . 22 a 23: Domníváte se, že opatrovník hájí Va-e zájmy?

Ve ejný opatrovník

Osoba blízká

Slovní hodnocení

Otázka . 19 vypovídá o tom, zda se osoby ve skupině dotázaných opatrovanců domnívají, že opatrovník hájí jejich zájmy.

V případě respondentů, které zastupuje ve ejný opatrovník se domnívá 89%, že opatrovník hájí jejich zájmy.

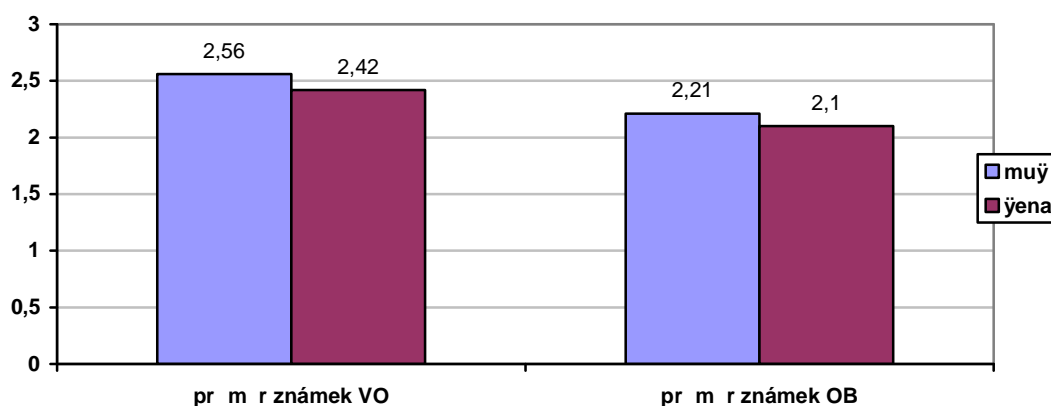
V případě respondentů, které zastupuje opatrovník osoba blízká se domnívá 90%, že opatrovník hájí jejich zájmy.

Otázka . 20: Jakou známkou byste hodnotili práci svého opatrovníka?

Tabulka . 16: Jakou známkou byste hodnotili práci svého opatrovníka?

	pr m r známek	
	ve ejný opatrovník	osoba blízká
mufi	2,56	2,21
fiena	2,42	2,10

Graf . 24: Jakou známkou byste hodnotili práci svého opatrovníka?

Slovní hodnocení

Otázka . 20 vypovídá o tom, jako známkou na -kále od 1 do 5 by osoby ve skupin dotázaných opatrovanc hodnotily práci svého opatrovníka.

Mufi ze skupiny dotázaných osob zastoupených ve ejným opatrovníkem hodnotili práci svého opatrovníka pr m rnou známkou 2,56. fieny ze skupiny dotázaných osob zastoupených ve ejným opatrovníkem hodnotily práci svého opatrovníka známkou 2,42.

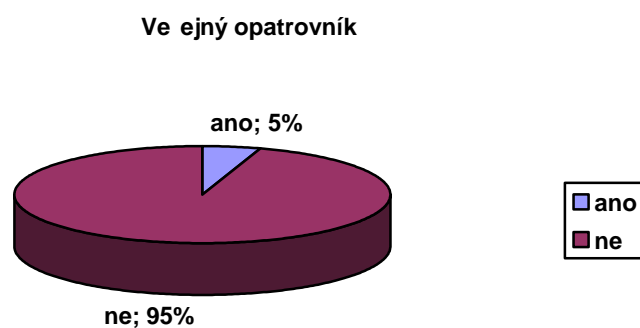
Mufi ze skupiny dotázaných osob zastoupených opatrovníkem osobou blízkou hodnotili práci svého opatrovníka pr m rnou známkou 2,21. fieny ze skupiny dotázaných osob zastoupených opatrovníkem osobou blízkou hodnotily práci svého opatrovníka známkou 2,10.

Otázka . 21: Cht l byste zm nit svého opatrovníka?

Tabulka . 17: Cht l byste zm nit svého opatrovníka?

	ve ejný opatrovník		osoba blížká	
	ano	ne	ano	ne
muffl	1	26	1	18
flena	2	32	4	16
celkem	3	58	5	34

Graf . 25 a 26: Cht l byste zm nit svého opatrovníka?

Slovní hodnocení

Otázka . 21 vypovídá o tom, zda osoby ve skupině dotázaných opatrovanců chtějí změnit svého opatrovníka.

Ze skupiny dotázaných osob zastoupených ve stejném opatrovníkem uvedlo 95% dotazovaných, že nechce změnit svého opatrovníka.

Ze skupiny dotázaných osob zastoupených opatrovníkem osobou blízkou uvedlo 87% dotázaných, že nechtějí opatrovníka změnit.

3.5. Závěrečné zhodnocení

V úvodu praktické části jsem stanovila dvě hypotézy.

V první hypotéze jsem předpokládala, že 70% opatrovanec upřednostní práci ve veřejném opatrovníka. V této hypotéze slovo „upřednostní“ je myšleno ve smyslu spokojenosti opatrovanec s výkonem činnosti institutu opatrovnictví svého opatrovníka. Opatrovanec si svého opatrovníka může pouze navrhnout, ale ustanovuje ho místní příslušný soud.

V druhé hypotéze jsem předpokládala, že 45% oslovených respondentů bude mít určeného veřejného opatrovníka.

Tyto hypotézy měly potvrdit či vyvrátit předpoklad, že veřejný opatrovník lépe vykonává svoji funkci nežli opatrovník osoba blízká. Pomocí tohoto průzkumu jsem chtěla určit, zda je v případě osob zbavených způsobilosti k právním úkonům.

Na první hypotézu byly zaměřeny především otázky .8, .9, .10, 15, .18, .19, .20 a .21.

Otázky .8, .9 a .10 byla zaměřena na četnost návštěv opatrovníka u opatrovanec v Psychiatrické léčebně Bohnice. Ze skupiny dotázaných osob zastoupených veřejným opatrovníkem uvedlo 25% dotázaných, že je opatrovník navštěvuje alespoň jedenkrát za měsíc, 33% dotázaných, že je opatrovník navštěvuje alespoň jedenkrát za půl roku a 23% dotázaných, že je opatrovník navštěvuje alespoň jedenkrát za rok. Ze skupiny dotázaných osob zastoupených opatrovníkem osobou blízkou uvedlo 80% dotázaných, že je opatrovník navštěvuje alespoň jedenkrát za měsíc, 13% dotázaných, že je opatrovník navštěvuje alespoň jedenkrát za půl roku a 3% dotázaných, že je opatrovník navštěvuje alespoň jedenkrát za rok. Analýzou odpovědí bylo zjištěno, že skupina dotázaných osob zastoupená opatrovníkem osobou blízkou je svým opatrovníkem navštěvována více, nežli skupina dotázaných osob zastoupená veřejným opatrovníkem.

Otázkou .15 jsem zjišťovala, zda jsou skupiny dotázaných opatrovanec opatrovníkem bez problémů uvolňovány finance na nákup potřeb osobní potřeby. Ze skupiny dotázaných osob zastoupených veřejným opatrovníkem uvedlo 89%

dotázaných, že jim jsou finance uvolněny bez problémů. Ze skupiny dotázaných osob zastoupených opatrovníkem osobou blízkou uvedlo 85% dotázaných, že jim jsou finance na nákup potřeb osobní potřeby uvolněny bez problémů. Analýzou odpovědí bylo zjištěno, že hodnocení opatrovanců zastoupených ve stejném opatrovníkem i opatrovníkem osobou blízkou je procentuálně hodnoceno téměř totožně.

Otázka . 18 je zaměřena na to, zda jsou osoby ve skupině dotázaných opatrovanců spokojeni s výkonem funkce svého opatrovníka. S výkonem funkce ve stejném opatrovníka je spokojeno 92% respondentů. S výkonem funkce opatrovníka osoby blízké je spokojeno 85% respondentů. Analýzou odpovědí bylo zjištěno, že ze skupiny zastoupené ve stejném opatrovníkem je o 7% více osob spokojených s výkonem jeho funkce.

Otázka . 19 vypovídá o tom, zda se osoby ve skupině dotázaných opatrovanců domnívají, že opatrovník hájí jejich zájmy. V případě respondentů, které zastupuje ve stejném opatrovník se domnívalo 89%, že opatrovník hájí jejich zájmy. V případě respondentů, které zastupuje opatrovník osoba blízká se domnívalo 90%, že opatrovník hájí jejich zájmy. Analýzou odpovědí bylo zjištěno, že hodnocení opatrovanců zastoupených ve stejném opatrovníkem i opatrovníkem osobou blízkou je procentuálně hodnoceno téměř totožně.

Otázkou . 20 m li opatrovanci hodnotit známku práci svého opatrovníka. Mužii ze skupiny dotázaných osob zastoupených ve stejném opatrovníkem hodnotili práci svého opatrovníka průměrnou známkou 2,56. žieny ze skupiny dotázaných osob zastoupených ve stejném opatrovníkem hodnotily práci svého opatrovníka známkou 2,42. Mužii ze skupiny dotázaných osob zastoupených opatrovníkem osobou blízkou hodnotili práci svého opatrovníka průměrnou známkou 2,21. žieny ze skupiny dotázaných osob zastoupených opatrovníkem osobou blízkou hodnotily práci svého opatrovníka známkou 2,10. Analýzou odpovědí byl zjištěn nepatrný rozdíl v hodnocení respondentů ve stejném opatrovníka a opatrovníka osoby blízké.

Otázka . 21 byla zaměřena na to, zda osoby ve skupině dotázaných opatrovanců chtějí změnit svého opatrovníka. Ze skupiny dotázaných osob zastoupených ve stejném opatrovníkem uvedlo 95% dotázaných, že nechtějí opatrovníka změnit. Ze skupiny dotázaných osob zastoupených opatrovníkem osobou blízkou uvedlo 87% dotázaných, že nechtějí opatrovníka změnit. Analýzou odpovědí bylo zjištěno, že ze skupiny zastoupené ve stejném opatrovníkem odpovědělo o 8% více respondentů, že nechce změnit svého opatrovníka.

Na základ zji-t ných skute ností nelze potvrdit ani vyvrátit první hypotézu, ve které jsem p edpokládala, že 70% opatrovanc up ednostní práci ve ejného opatrovníka. P i analýze jsem vycházela z výsledk pr zkumu, který byl provád n v Psychiatrické lé ebn Bohnice. Zji-t né výsledky se k sob hodnotov blíí a je z nich patrné, že ob skupiny opatrovanc up ednost ují práci svého opatrovníka.

Na druhou hypotézu byly zam eny otázky . 5 a . 6 z poufitého dotazníku. Analýzou odpov dí bylo zji-t no, že ve skupin respondent p evaflují osoby, které mají ustanoveného ve ejného opatrovníka nad osobami zastoupenými opatrovníkem osobou blízkou. Ve ejný opatrovník zastupuje z celkového po tu respondent 61 osob. Opatrovník osoba blízká zastupuje 39 osob z celkového po tu respondent .

U dotázaných osob p evaflují osoby zastoupené ve ejným opatrovníkem. Hypotéza p edpokládala, že osoby zastoupené ve ejným opatrovníkem budou tvo it 45%. Výsledky dotazníku ukazují, že 61 osob ze skupiny dotázaných, tedy 61% respondent , má ur eného ve ejného opatrovníka.

Tím se potvrzuje hypotéza, že u oslovených respondent bude mít ur eného ve ejného opatrovníka 45% dotázaných osob. Výsledky odpov dí získaných od náhodn vybrané skupiny respondent ve specifickém prost edí Psychiatrické lé ebny Bohnice je ve shod se skute ným po tem osob zbavených ve zp sobilosti k právním úkon m v eské republice.

4. ZÁV R

V teoretické ásti bakalá ské práce jsem se v novala popisu procesu, který probíhá p ed kone ným rozhodnutím soudu o omezení nebo zbavení zp sobilosti k právním úkon m, pokusila jsem se o vymezení pojmu výkonu institutu opatrovnictví a nastín ní problematiky s tím spojené. Provedla jsem srovnání výkonu innosti opatrovníka ve ejného a opatrovníka ó osoby blízké.

Velmi ásto se stává, že je návrh nebo podn t na p ezkoumání zp sobilosti k právním úkon m podán v dob , kdy se jífl vy-et ovaný dostal do závaflných sociálních, finan ních nebo existen ních potíflí. To sv d í o vzr stající lidské nev-ímavosti a lhostejnosti.

Sou asná legislativní úprava pro institut opatrovnictví je nedosta ující. Také doba od podání návrhu nebo podn tu do zahájení ízení o p ezkoumání zp sobilosti k právním

úkon m je nep im en dlouhá. Z praxe je známo, že se jedná o p t afl sedm m síc . To sv d í o p etířenosti soud , snad i o nedostatku soudc .

Odborná ve ejnost, která p ichází do styku s institutem opatrovnictví, by se m la více angařovat a p esv d it zákonodárce o nutnosti samostatného zákona, který by jasn stanovil pravidla pro výkon innosti tohoto institutu.

V praktické ásti bakalá ské práce jsem usilovala o sb r dat p ímo od skupiny oslovených opatrovanc hospitalizovaných v Psychiatrické lé ebn Bohnice. K oslovení reprezentativní skupiny 100 respondent jsem pouřila dotazník s uzav eným a -kálovým typem otázek. Cílem této explorativní metody bylo potvrdit, i vyvrátit stanovené hypotézy.

Vyhodnocením zji-t ných skute ností jsem nemohla potvrdit ani vyvrátit první hypotézu, kdy jsem p edpokládala, že 70% opatrovanc up ednostní práci ve ejného opatrovníka. Z pr zkumu bylo zji-t no, že výsledky ve ejného opatrovníka a opatrovníka osoby blízké se k sob hodnotov blíří, s výjimkou frekvence náv-t v opatrovník u opatrovanc v Psychiatrické lé ebn Bohnice.

Dále jsem vyhodnocením dotazníku dosp la k záv ru, že u náhodn vybraných dotázaných opatrovanc p evařují osoby zastoupené ve ejným opatrovníkem. Hypotéza p edpokládala, že osoby zastoupené ve ejným opatrovníkem budou tvo it 45%. Výsledky dotazníku ukazují, že 61% ze skupiny dotázaných má ur eného ve ejného opatrovníka.

5. SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

ANTONÍKOVÁ, M., 2001. *Psychiatrie*. Praha: Výchovný ústav Sociální akademie.

ADILOVÁ, V., J. N. H., THOROVÁ, K., a kol., 2007. *Agrese u lidí s mentálním postižením*. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-319-2.

EDELSBERGER, L., a kol., 1978. *Defektologický slovník*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství. ISBN 14-804-78.

HARTL, P., HARTLOVÁ, H., 2009. *Psychologický slovník*. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-569-1.

KALINA, K., 1987. *Jak žít s psychózou*. Praha: Avicenum. ISBN 08-080-87.

MATOUŠEK, O., a kol., 2001. *Základy sociální práce*. Praha: Portál. ISBN 80-7178-473-7.

PLECITÝ, V., KOCOUREK, J., 2007. *Obanský zákoník*. Praha: Eurounion. ISBN 978-80-7317-059-2.

PRAŽKO, J., a kol., 2009. *Poruchy osobnosti*. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-558-5.

SVOBODA, M., 1999. *Psychologická diagnostika dospělých*. Praha: Portál. ISBN 80-6680090-2.

ŠVANCAROVÁ, I., 2006. *Mentální retardace*. Praha: Portál. ISBN 80-7367-060-7.

ŠVINGALOVÁ, D., PEŠÁTOVÁ, I., 2006. *Metodika tvorby odborných prací*. Liberec: TU v Liberci. ISBN 80-7372-104-X.

VÁGNEROVÁ, M., 2004. *Psychopatologie pro pomáhající profese*. Praha: Portál. ISBN 80-7178-802-3.

ESKÁ TELEVIZE, reportáž T 24. 2011 Česko zem nesvéprávných [online]. [vid. 10.11.2011]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domáci/132192-cesko-zem-nesvepravnych/>

Zákon č. 99/1963 Sb., obanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů. In: *ASPI* [online]. [vid. 5.11.2011]. Dostupné z: [ASPI-Server 10.37.5.249:6665-stav k 4.10.2011](http://www.aspi.cz/).

Zákon č. 206/2009 Sb., kterým se mění zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, a některé zákony. In: *Sbírka zákonů České republiky* [online]. 2009. částka 61, s. 2902-2916 [vid. 11.9.2011]. ISSN 1211-1244. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/soubor/sb061-09-odf.aspx>

6. P ÍLOHY

1. Dotazník

DOTAZNÍK

Vážená paní/sleško, vážený pane,

jmenuji se Zdeňka Dvořáková a nyní studuji v tomto rokem Technickou univerzitu v Liberci, Pedagogickou fakultu. V rámci mé diplomové práce na téma: Šopatrovnictví v cvejně jsem vytvořila tento **anonymní dotazník**, který by mně mohl pomoci při zjištění informací

týkajících se opatrovnictví. Dotazník bude též sloužit ke zjištění případných nedostatků a k následným zlepšením ve prospěch nesvéprávných osob.

Tímto si Vás dovoluji požádat, abyste v novali váš k vyplnění tohoto dotazníku, který bude velmi nápomocen při zpracování mé bakalářské práce. Prosím Vás, abyste si otázky pečlivě přečetli a nechali si dost času na odpovědi.

Předem Vám velmi děkuji za váš při vyplnění dotazníku.

1. Označte křížkem Vaše pohlaví.

MU ŽENA

2. Napište svůj věk: _____

3. Jste zbaven způsobilosti k právním úkonům?

ANO NE

4. Jste omezen způsobilosti k právním úkonům?

ANO NE

5. Je Vaším opatrovníkem ve stejný opatrovník?

ANO NE

6. Je Vaším opatrovníkem osoba blízká?

ANO NE

7. Navštěvuje Vás opatrovník?

ANO NE

8. Navštěvuje Vás opatrovník alespoň 1x za měsíc?

ANO NE

9. Navštěvuje Vás opatrovník alespoň 1x za půl roku?

ANO NE

10. Navštívuje Vás opatrovník alespoň 1x za rok?

ANO NE

11. Jste příjemcem důchodu?

ANO NE

12. Máte stálý příjem?

ANO NE

13. Zůstane Vám po zaplacení všech nákladů souvisejících s úhradou nákladů na živobytí a uhrazení regulačního poplatku kapesné?

ANO NE

14. Je vám kapesné vypláceno pravidelně?

ANO NE

15. Když budete nakoupat některé osobní potřeby (např. hygienické potřeby, oblečení, rádio apod.), uvolní Vám opatrovník finance bez problémů?

ANO NE

16. Jste vlastníkem nějaké nemovitosti?

ANO NE

17. Pokud jste vlastníkem nemovitosti, jste spokojen s tím, jak opatrovník spravuje Vaši nemovitost?

ANO NE

18. Jste spokojen s výkonem funkce Vašeho opatrovníka?

ANO NE

19. Domníváte se, že opatrovník hájí Vaše zájmy?

ANO NE

20. Jakou známkou byste ohodnotil práci svého opatrovníka? (Vaši odpověď, prosím, zakroužkujte)

1 - výborně 2 - velmi dobře 3 - dobře 4 - dostatečně 5 - nedostatečně

21. Chtěl byste změnit svého opatrovníka?

ANO NE